

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**EBEVEYNLERİN ÇOCUK BESLENMESİNE YÖNELİK
GENEL GÖRÜŞLERİ İLE KENDİ ÇOCUKLARININ
BESLENME ALIŞKANLIKLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mazlüme KÜREN

**Lefkoşa
Haziran, 2019**

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**EBEVEYNLERİN ÇOCUK BESLENMESİNE YÖNELİK
GENEL GÖRÜŞLERİ İLE KENDİ ÇOCUKLARININ
BESLENME ALIŞKANLIKLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mazlüme KÜREN

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ezgi ULU

**Lefkoşa
Haziran, 2019**

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Mazlüme KÜREN' in "Ebeveynlerin Çocuk Beslenmesine Yönelik Genel Görüşleri ile Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli ait bu çalışma Haziran 2019 tarihinde jürimiz tarafından Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Adı-Soyadı	İmza
Başkan	: Doç. Dr. Umut AKÇIL
Üye	: Doç. Dr. Engin BAYSEN
Üye (Danışman)	: Yrd. Doç. Dr. Ezgi ULU

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../2019

Prof. Dr. Fahriye ALTINAY AKSAL
Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUN BEYANI

Bu tezin içerisinde sunduğum verileri, bilgileri ve dökümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu ;çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

..../..../2019

Mazlüme KÜREN

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam süresince fikirleriyle, yardımlarıyla, maddi ve manevi destekleriyle yanımda olan herkese teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Meslek hayatımın en önemli dönüm noktalarından biri olan yüksek lisans tez çalışmamın oluşturulmasında ve yüksek lisans eğitimim boyunca değerli fikirleri, destekleri ve katkılarıyla alan bilgimin gelişmesinde büyük rol oynayan tez danışmanım; Yrd. Doç. Dr. Ezgi ULU hocama minnetlerimi ve saygılarımı sunarım.

Jürimde bulunup yapıcı eleştiri ve önerileriyle tezimin kalitesini arttırmaya yardımcı olan, Doç. Dr. Engin BAYSEN'e, Doç. Dr. Umut AKÇIL'a ve Yrd. Doç. Dr. Ezgi ULU'ya teşekkür eder; saygılarımı sunarım.

Okul öncesinden başlayıp yüksek lisans eğitimime kadar geçen süreçte, gerek maddi gerekse de manevi hiçbir desteği benden esirgemeyen, her koşulda arkamda duran hayattaki en değerli varlıklarım, kıymetlilerim; annem Işın KÜREN'e, babam Ersan KÜREN'e, diğer ailem olan annem Havva TOPKAYALI'ya ve babam Sadık Özcan TOPKAYALI'ya sonsuz teşekkürlerimi, şükranlarımı ve saygılarımı sunarım. Son olarak bu süreçte bana her türlü desteği veren nişanlım Erdoğan TOPKAYALI'ya, ablam Südan KÜREN'e ve hiçbir yardımını benden esirgemeyen canım hocam Dr. Ezgi Pelin YILDIZ'a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Saygılarımla,

Mazlüme KÜREN

ÖZET

EBEVEYNLERİN ÇOCUK BESLENMESİNE YÖNELİK GENEL GÖRÜŞLERİ İLE KENDİ ÇOCUKLARININ BESLENME ALIŞKANLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Mazlüme KÜREN

Yüksek Lisans, Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ezgi ULU
Haziran 2019, 65 Sayfa

Bu çalışmada ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Bu çalışma nicel araştırma yaklaşımı ile yürütülerek nicel yöntemlerden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmanın örneklemini ise Lefkoşa ilçesinde devlete bağlı 7 okul öncesi eğitim kurumunda 4 yaş eğitim gören 115 öğrencinin ebeveynleri oluşturmaktadır.

Veri toplama aracı olarak ‘Çocuğun Beslenme Alışkanlığını ve Sağlık Sorunlarını Belirleme Formu’, ‘Okul Öncesi Kurumlarda Çalışan Öğretmenlerin ve Ailelerin Çocuk Beslenmesine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması’ ve ‘Kişisel Bilgi Formu’ kullanılmıştır. Araştırmada ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşlerinin demografik verileri ile ilişkilendirilmesi bağlamında anne-baba olma durumuna, yaşa, sosyo-ekonomik düzey durumuna, eğitim durumuna ve medeni duruma göre herhangi bir anlamlı farka rastlanmamıştır. Buna karşın ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşlerinin “çocuk sayısına” göre anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmada ebeveynlerin demografik özellikleri ile çocukların beslenme alışkanlığı kazanması ilişkilendirildiğinde ebeveyn türü, yaş, sosyo-ekonomik durum, medeni durum, bakmakla yükümlü olunan çocuk sayısı arasında herhangi anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Buna karşılık yalnızca “ebeveynlerin eğitim durumu” arasında anlamlı bir farkın olduğu ortaya konulmuştur.

Çalışmada son olarak ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkinin saptanması bağlamında Pearson Korelasyon katsayısından yararlanılmış ve ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşleri ile kendi çocuklarının

beslenme alışkanlıkları arasında pozitif, yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, beslenme alışkanlıkları, ebeveyn görüşleri

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THEIR EFFECT OF PARENTS BETWEEN GENERAL PARENTS AND CHILDREN'S NUTRITION HABITS ON CHILD NUTRITION

Mazlıme KÜREN

MA, Preschool Education

Thesis Advisor: Asst. Prof. Ezgi ULU

June 2019, 65 Pages

The aim of this study was to examine the relationship between the general views of parents and children's nutrition habits on child nutrition. This study was conducted with quantitative research approach and relational scanning model was used. The sample of the study consisted of the parents of 115 students who were 4 years old in 8 pre-primary education institutions in the state of Nicosia.

As a means of collecting data, “The form of determining the nutritional habits and health problems of the child”, “Comparing the views of the teachers and families working in pre-school institutions on child nutrition” and “Personal information form” were used.

In the study, in the context of linking the parents' general views about nutrition in children with demographic data, no significant difference was found in terms of parental status, age, socio-economic status, educational status and marital status. On the other hand, it was concluded that parents' general views on nutrition in children had a significant effect on ”number of children”.

In the study, no meaningful difference was found between terms of parental status, age, socio-economic status, marital status and number of dependent children in relation to the demographic characteristics of parents and the children gaining nutrition habits were related to the parents. On the other hand, it was revealed that there was a significant difference between the “in education levels of parents”.

Finally, in the context of determining the relationship between the parents' general views on nutrition in children and their children's dietary habits, a high, positive and significant relationship was found between “parents general views on nutrition in children” and “their children's tary habits”.

Key Words: Preschool, dietary habits, parent opinions

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ETİK İLKELERE UYGUN BEYANI.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR	xii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sınırlılıklar	5
1.5. Tanımlar	5

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Okul Öncesi Eğitim	6
2.2. Okul Öncesi Çocuklarda Gelişim.....	6
2.3. Beslenme.....	8
2.3.1.Beslenme ve Tanımı	8
2.3.2.Beslenmenin Önemi.....	9

2.3.3.Okul Öncesi Çocuklarda Beslenme	10
2.3.3.1. Okul Öncesi Dönemde Yeterli ve Dengeli Beslenme	11
2.4. Okul Öncesi Dönemde Yetersiz ve Dengesiz Beslenme Sonucu Görülen Hastalıklar	12
2.4.1.Malnütrisyon	13
2.4.2.Vitamin Yetersizliği.....	13
2.4.2.1.Demir Eksikliği.....	13
2.4.2.2.Raşitizm.....	13
2.4.2.3.İyot Yetersizliği	13
2.4.2.4.Kalsiyum Yetersizliği.....	14
2.4.3.Obezite..	14
2.4.4.Diş Çürükleri	14
2.5. İlgili Araştırmalar	14
2.5.1.Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Beslenme Alışkanlıklarını İnceleyen Araştırmalar	14
2.5.2.Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Beslenmesinde Ailelerinin ve Öğretmenlerinin Görüşlerini İnceleyen Araştırmalar.....	18

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	21
3.2. Evren Örneklem	21
3.2.1.Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	22
3.3. Veri Toplama Araçları.....	23
3.3.1.Çocuğun Beslenme Alışkanlığını ve Sağlık Sorunlarını Belirleme Formu	23
3.3.2.Okul Öncesi Kurumlarda Çalışan Öğretmenlerin ve Ailelerin Çocuk Beslenmesine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması Ölçeği.....	23

3.3.3.Kişisel Bilgi Formu.....	24
3.4. Verilerin Toplanması.....	24
3.5.Verilerin Analizi.....	24

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1.Ebeveynlerin Çocuk Beslenmesine Yönelik Genel Görüşlerinin Demografik Veriler ile İlişkilendirilmesi.....	26
4.1.1. Ebeveyn Türüne Göre.....	27
4.1.2. Yaşa Göre.....	27
4.1.3. Sosyoekonomik Düzey.....	28
4.1.4. Eğitim Durumu.....	28
4.1.5. Medeni Durum.....	29
4.1.6. Çocuk Sayısı.....	29
4.2. Ebeveynlerin Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlığı Kazanması ile Demografik Verilerinin İlişkilendirilmesi.....	31
4.3. Ebeveynlerin Eğitim Durumları ile Çocuk Sayıları Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması.....	34
4.4. Ebeveynlerin Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları ile İlgili Bilgi Düzeyleri.....	34
4.5. Ebeveynlerin Çocuklarda Beslenme Hakkındaki Genel Görüşleri ile Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları Arasındaki İlişkinin Saptanması.....	36

BÖLÜM V

TARTIŞMA	38
-----------------------	-----------

BÖLÜM VI**SONUÇ VE ÖNERİLER**

6.1. Sonuç.....	43
6.2.Öneriler	44
KAYNAKÇA.....	46
EKLER.....	53
EK 1. Anket Formu	53
EK 2. Okul Öncesi Kurumlarda Çalışan Öğretmenlerin Ve Ailelerin Çocuk Beslenmesine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması Ölçeği	55
Ek 3. Çocuğunuzun Beslenme Alışkanlığını Ve Sağlık Sorunlarını Belirleme Formu.....	58
EK 4.Özgeçmiş	62
Ek 5.Milli Eğitim Bakanlığı Anket Kullanım İzin Formu.....	63
Ek 6. Etik Kurul Onay	64
Ek 7. İntihal Raporu	65

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	22
Tablo 2. Ebeveynlerin Çocuk Beslenmesine Yönelik Genel Görüşlerinin Ebeveyn Türüne Etkisi	27
Tablo 3. Ebeveynlerin Çocuk Beslenmesine Yönelik Genel Görüşlerinin Yaşa Etkisi	27
Tablo 4. Ebeveynlerin Çocuk Beslenmesine Yönelik Genel Görüşlerinin Sosyoekonomik Düzeye Etkisi	28
Tablo 5. Ebeveynlerin Çocuk Beslenmesine Yönelik Genel Görüşlerinin Eğitim Durumuna Etkisi	28
Tablo 6. Ebeveynlerin Çocuk Beslenmesine Yönelik Genel Görüşlerinin Medeni Duruma Etkisi	29
Tablo 7. Ebeveynlerin Çocuk Beslenmesine Yönelik Genel Görüşlerinin Çocuk Sayısına Etkisi	29
Tablo 8. Çocuk Sayısına Göre Alt Grupların Karşılaştırılması.....	30
Tablo 9. 1 ve 3 Çocuk Sayısına Sahip Olma Durumuna Göre Alt Grupların Karşılaştırılması	31
Tablo 10. Ebeveynlerin Demografik Özellikleri ile Çocukların Beslenme Alışkanlıklarının Demografik Verilerle İlişkilendirilmesi	32
Tablo 11. Ebeveynlerin Eğitim Durumları ile Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları Arasındaki İlişki.....	33
Tablo 12. Ebeveynlerin Eğitim Durumları ile Çocuk Sayıları Arasındaki Durumun Karşılaştırılması	34
Tablo 13. Ebeveynlerin Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları ile İlgili Bilgi Düzeyleri.....	35
Tablo 14. Ebeveynlerin Çocuk Beslenmesine Yönelik Genel Görüşleri ile Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları Arasındaki İlişki	36
Tablo 15. Ebeveynlerin Çocuk Beslenmesine Yönelik Genel Görüşleri ile Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları Arasındaki İlişki	37

KISALTMALAR

KKTC : Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

MEGEP : Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi ve sınırlılıkları belirtilmiştir. Ayrıca araştırma kapsamında geçen bazı kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Tüm toplumların çabaları evlatlarının sağlıklı ve özgür bir kişi olarak hayatta bulunmalarınıdır. Burada birçok etken etkili olmaktadır. Beslenme bunlardan bir tanesidir. Yeterli ve dengeli bir şekilde beslenildiği zaman bireyler, psikomotor, sosyal, duygusal, zihinsel açıdan gelişme göstermiş, sağlıklı ve verim sağlayan kişiler olmaktadır (Obalı, 2009). Gerekli olan besin öğelerinin alınması ve kullanılması, canlı varlıkların büyüebilmesi, üreyebilmesi, sağlığın korunabilmesi gibi önemli yaşamsal fonksiyonların yerine getirilmesi beslenme anlamına gelmektedir (Tepe, 2010).

Beslenme bireyin hayatta kalabilmesi ile başlayan ve güncel olarak üzerinde önemle durulan konuların başında gelmektedir. Beslenme bireyin anne karnına girdiği andan itibaren başlayıp ömür boyu devam eden bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Okul öncesi dönem çocukları için ihtiyaç duydukları besinler ve besinlerin miktarları gereksinimlerinden az veya fazla vücuda alınmasına bağlı olarak, büyümenin ve gelişmenin durduğu ve sağlığın bozulduğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır (Sümbül, 2009).

Beslenme, hayatın ilk beş yılı içinde büyümeyi ve gelişmeyi etkileyen en önemli faktördür. 3- 6 yaş arası çocukların besinlere yönelik olumlu davranışlar ve alışkanlıklar edinmeleri için önemli bir dönemdir. Besin yenilebilen bitki ya da hayvan dokuları olarak tanımlanmaktadır. Besinler çok çeşitli olmakla beraber; protein, karbonhidrat, yağ, su, vitamin ve mineraller gibi besin öğelerinden oluşmaktadırlar. Bu öğelere de besin öğeleri denmektedir. Çocukların sağlıklı olabilmesi için besin öğelerini yeterli ve dengeli bir şekilde vücuda alması gerekmektedir (Uzgidim, 2015).

3-6 yaş arası çocuklarda sağlıklı bir beslenmenin amacı, çocukların gelişmelerini sağlamaktır. Bu amaçla bireylerin gün içinde tükettikleri yiyeceklerde bulunan besinleri yaşlarına, fiziksel etkinliklerine, boylarına ve kilolarına uygun şekilde ve besleyici değerlerine dikkat edilerek yeterli şekilde vücutlarına almaları durumunda sağlıklı bir gelişim gerçekleşecektir (Ünver, 2004). Okul öncesi dönem çocuğunun, gelecekteki besin tercihlerini, besinlere karşı tutumlarını ve beslenme alışkanlıklarını etkileyen bazı etmenler bulunmaktadır. Bunlardan bir kısmı ebeveynlerin sosyoekonomik durumu, besinlere karşı tutumları, aile arasındaki etkileşim, yemek yeme sırasında ve beslenme dışında farklı aktivitelerin yapılıp yapılmaması veya çocuğa özel yemeklerin hazırlanıp hazırlanmaması şeklinde sıralanabilir (Turan, 2016).

Okul öncesi dönem çocukları besin alırken taklitçidir. Çocuklar anne ve babalarını gözlemleyerek hangi besini tükettiklerini, hangi besini reddettiklerini izleyip algılamaya çalışırlar. Çocukların doğru beslenme alışkanlıkları edinmeleri, büyüme ve gelişmelerini tamamlayabilmeleri için çeşitli türden besin gruplarından beslenmeleri ve besinleri uygun pişirme yöntemleri ile öğünü kaçırmadan almaları sağlıklı birer birey olmaları için ön gerekliliktir (Uzgidim, 2015). İnsan yaşamı boyunca fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik ihtiyaçların karşılanması için yeterli ve dengeli beslenmenin önemli bir yeri bulunmaktadır. Erken çocukluk dönemi yetişkinlik döneminin temelini sağlayacak alışkanlıklarının çoğunun kazanıldığı önemli bir dönemdir (Oğuz, 2011).

Ebeveynlerin, erken çocukluk döneminde önemli rolleri vardır. Ebeveynler, beslenme bilgi, tutum ve davranışların ortaya çıkması ve kazandırılmasında etkindirler. Bu bakımdan ebeveynlerin beslenmeye yönelik sahip oldukları bilgi, tutum ve davranışlar, çocukların beslenme davranışları üzerinde etkilidir. Çocuklar onlara sunulan yiyeceklerden kolaylıkla sıkılmakta ve sürekli onlara aynı gelen yemeklere karşı tutucu davranış sergilemektedirler. Bu bağlamda ebeveynlerin davranışları çocukların doğru ve düzenli olacak şekilde yemek yeme alışkanlıkları edinmesinde önemli rol oynamaktadır. Beslenme besinlerin besin değerlerini kaybetmeden, yaşamın sağlıklı ve verimli olarak devamını sağlayabilmek adına gerekli olan enerji ve besin öğelerini yeterli miktarda ve en ekonomik şekilde kullanmak anlamına gelmektedir (Günlü, 2010).

Sümbül (2009) çalışmasında, 4-6 yaş arası okul öncesi çocuklarının yetersiz ve dengesiz beslenme alışkanlıkları konusunda eğitim verilen ve verilmeyen aileler arasında eğitim alan ailelerin beslenme bilgisinin, eğitim almayan ailelerin beslenme bilgisine oranla fazla olduğunu tespit etmiştir. Erken çocukluk döneminde çocuklar ebeveynlerinin yaptığı davranışları sergilerler. Bu bağlamda ebeveynlerin sergilediği davranışlar, okul öncesi dönem çocukları için birer modeldir. Ebeveynlerin beslenme tutumları ile çocukların yemek yeme alışkanlıkları arasında pozitif ilişki olduğu saptanmaktadır. Bu nedenle erken çocukluk döneminde beslenme ile bu dönemde çocuğu olan ebeveynlerin göstermiş olduğu beslenme tutum ve davranışları bu dönem çocuğu için çok önemlidir.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde ailelerin beslenme konusunda bilgilerinin olmadığı saptanmıştır. Literatür araştırıldığında ailelere beslenme eğitimi kazandırılması konusunda yeterli çalışmanın olmadığı tespit edilmiştir. Bu yüzden bu araştırmanın alandaki boşluğu doldurması beklenmektedir. Bu bağlamda ailelerin ve öğretmenlerin beslenme hakkındaki görüşleri araştırılmış, 4-6 yaş çocukların beslenme alışkanlıkları incelenmiş fakat ailelerin beslenme hakkındaki görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlığı arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırma bulunmamaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda bu araştırmanın problem cümlesi; “Ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasında ilişki var mıdır?” şeklindedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Ailelerin besinlere karşı tutumlarının, çocuklarının yanlış beslenme alışkanlıklarına ve bu alışkanlıkların çocuklarında beslenme bozukluğuna yol açtığı belirtilmiş, 4-6 yaş arası okul öncesi çocuklarının yetersiz ve dengesiz beslenme alışkanlıkları kapsamında eğitim alan ve almayan ebeveynler içerisinde eğitim alan ailelerin beslenme bilgisi düzeyinin eğitim almayan ailelerin beslenme bilgisine oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda bu tür çalışmaların olduğu fakat ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmanın yapılmadığı saptanmıştır. Bu noktadan hareketle araştırmanın genel amacı; ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Bu çalışmanın amacına ulaşmak için aşağıdaki alt problemler geliştirilmiştir:

- Ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşleri demografik verilere (ebeveyn türü, yaşı, sosyo- ekonomik düzeyi, eğitim durumu, medeni durumu, çocuk sayısı) göre farklılaşmakta mıdır?
- Ebeveynlerin kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları demografik verilere (ebeveyn türü, yaşı, sosyo- ekonomik düzeyi, eğitim durumu, medeni durumu, çocuk sayısı) göre farklılaşmakta mıdır?
- Ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Yaşamın ilk beş yılı içinde beslenme, büyümeyi ve gelişmeyi etkileyen en önemli etkidir (Uzgidim, 2015). Alan yazısı incelendiğinde Tepe (2010) çalışmasında, annelerin ve öğretmenlerin çocuk beslenmesi hakkındaki görüşlerini incelemiştir. Özyürek, Begde ve Özkan (2013) çalışmasında, 4-6 yaş çocukların beslenmeleri konusunda ebeveyn görüşlerinin belirlenmesini ve tespitini incelemişlerdir.

Bu bağlamda bu tür çalışmaların olduğu fakat ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmanın yapılmadığı saptanmıştır. Sümbül (2009) çalışmasında, okul öncesi dönem çocuklarının yetersiz ve dengesiz beslenme alışkanlıklarının tespitini incelemiştir ve bu kapsamda araştırma sonuçlarına gitmişlerdir. Bu araştırmanın ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşleri ile kendi çocuklarındaki beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişki irdelenerek pratik uygulamada ebeveyn çocuk beslenmesi hakkında fikir sahibi olacakları ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu bağlamda yine okul öncesi dönem çocuklarının beslenmesi ve beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmanın yapılmadığı ve KKTC’de de bu tür çalışmanın olmadığı saptanmıştır. Bu çalışma ile okul öncesi kurumlarda öğrenim gören 4 yaş çocukların ebeveynlerinin beslenme konusunda bilgilerini belirlenmesi amaçlanmaktadır. Aynı zamanda bu çalışmanın ebeveynlere beslenme

konusunda ışık tutacağı ve gelecek nesillerin daha sağlıklı yetiştirilebileceği düşünüldüğünden bu araştırma oldukça önem taşımaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışma;

- KKTC'nin Lefkoşa ilçesi ile,
- 2017/2018 KKTC Geneli MEB öğrenci sayıları listesine göre,
- 2018-2019 öğretim yılında devlete bağlı okul öncesi eğitim kurumlarıyla ve
- 4 yaş çocukların ebeveynleri ile sınırlıdır.

1.5.Tanımlar

Okul Öncesi Eğitim: Okul öncesi eğitim, 0-6 yaş çocukların; tüm gelişim alanlarını destekleyen, toplumun kültürel değerlerine yönelik geliştiren, duygularının gelişmesini ve algılarının açılmasını sağlayan, mantık yürütme sürecinde onlara yardımcı olan ve yaratıcılıklarını geliştiren, kendini ifade etme becerilerini ve öz kontrollerini kazanmasını sağlayan, düzenli bir eğitim süreci olarak tanımlanmaktadır (Katrancı, 2014).

Yeterli Beslenme: Yeterli beslenme, genellikle vücudun yaşaması ve çalışması için gerekli enerjinin sağlanması anlamına gelmektedir (Şanlıer ve Yabancı, 2005).

Dengeli Beslenme: Dengeli Beslenme, enerjinin yanı sıra, bütün besin öğelerinin vücudun gereksinimi kadar bir düzen dahilinde tüketilmesini ifade etmektedir (Şanlıer ve Yabancı, 2005).

Beslenme: Sağlığı korumak, büyüme ve gelişmeyi sağlamakiçin vücudun gereksinim duyduğu ve canlılığın sürdürülebilmesi için besin öğeleri ve enerjinin yeterli ve dengeli olarak vücuda sağlanmasıdır (Acar, 2012).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Okul Öncesi Eğitim

İnsan yaşamının temeli okul öncesi dönem olarak tanımlanmaktadır. Bireyler edindikleri bilgi, beceri, tutum ve davranışların önemli bir bölümünü okul öncesi dönemde kazanırlar. Okul öncesi dönemde çocuğun kişilik gelişiminin tamamlandığı ve bu dönemde kazandığı alışkanlıkların ileriki yıllarda çocukların hayatlarını etkiledikleri görülmektedir. Gelişimin çok hızlı olduğu bu dönem de gelişimin desteklenmesi için uygun ortam ve fırsatların sağlanamaması çocuğun hayatının ileriki yıllarda tamamlanamayacak eksikliklere yol açabileceği bilinmektedir (Uzgidim, 2015).

0-6 yaş, çocuğun gelişmesinin ve öğrenme becerisinin gelişmesinin en hızlı olduğu dönemdir. Bireyin sağlığının temelini atıldığı bu yıllarda çocuğun kazanacağı alışkanlıklar bireyin kişilik yapısını, tavırlarını, inanç ve değer yargılarını biçimlendirmektedir. Bu nedenle çocuğun eğitiminin yaşamın ilk yıllarından itibaren etkili ve verimli bir şekilde ele alınması yetişkinler açısından önemli bir zorunluluk olmaktadır (Altay, İra, Bozcan ve Yenal, 2011; Katrancı, 2014).

Okul öncesi eğitim; çocuğun doğumundan ilkokula başladığı güne kadar süren dönemi kapsayan ve ileriki yıllarda önemli bir yeri olan, bedensel, psikomotor, sosyal- duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin çoğunun tamamlandığı, sağlanan eğitimle kişiliğin şekillendiği gelişim ve eğitim sürecidir (Katrancı, 2014).

2.2. Okul Öncesi Çocuklarda Gelişim

Organizmanın döllenmeden başlayarak yaşamının sonuna kadar sistemli ve düzenli olarak bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal açıdan değişim sürecine gelişim denmektedir (Civelek, 2017). Fiziksel, psikomotor, bilişsel (zihinsel) ve dil, sosyal, duygusal, kişilik, ahlak ve cinsel gelişim olmak üzere gelişim süreci 8 başlık altında toplanmaktadır (MEB, 2011).

Fiziksel (bedensel) gelişim; bedenın oluşmasını sağlayan tüm organların gelişmesi, boy ve kilo artışının olması, kemiklerin gelişimi, dişlerin çıkması ve değişmesi, kas, beyin ve tüm sistemlerin (sinir, sindirim, dolaşım, boşaltım, solunum vb.) ayrıca duyu organlarının gelişmesini kapsamaktadır. Bilişsel gelişim ise; doğumdan başlayarak çevremizdekilerle etkileşimimizi sağlayan ve dünyayı anlamamıza yarayan bilginin kazanılıp kullanılmasına, saklanmasına, yorumlanarak yeniden düzenlenmesine ve değerlendirilmesine yardım eden, bütün zihinsel süreçleri içine alan bir gelişim alanıdır (MEB, 2011).

Okul öncesi dönemde gelişimi etkileyen üç ana unsurdan bulunmaktadır; eğitim, çevre ve beslenme. Çocuğun sağlığı bu üç etmeden etkilenecek ve bozulduğunda da bu etmenleri etkileyecektir. Etkili şekilde beslenme çocuğun büyüme ve gelişmesini desteklemektedir (Özmert, 2005).

Büyümenin hızlı olduğu 0-6 yaş aralığında beslenme ihtiyacı farklılaşmaktadır. Okul öncesi dönem çocuğunun sağlıklı şekilde büyümesinde düzenli beslenmenin rolü çok önemlidir. Beslenme çocuğun gelişimini etkileyen bir etkidir. Yetersiz ve dengesiz beslenme, çocuğun sosyal, zihinsel, fiziksel gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Düzensiz beslenme vücut direncini düşürerek kişilerin hastalıklara bulaşma riskini daha da artırmaktadır (MEB, 2013).

Bulunan sosyal ve fiziksel çevre, okul öncesi dönem bireylerinin fiziksel, ruhsal, zihinsel ve sosyal gelişimlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Sağlıklı gelişim için dış mekan oyun alanlarının okul öncesi döneminin gelişim özelliklerine ve ihtiyaçlarına uygun düzenlenmesi gerekmektedir (Çukur, 2011).

İyi beslenemeyen çocuklarda büyüme döneminde gelişimde gerilik, bünyesinde zayıflık, dayanıksızlık ve ileriki yıllarda düzeltilmesi imkânsız vücut bozuklukları oluşabilmektedir. Yeterli şekilde besin tüketemeyen, düzenli yemek yiyemeyen, yemek konusunda seçici, yemek yedikten sonra yemeği çıkaran çocukların fiziksel gelişimi olumsuz yönde etkilenmektedir (Megep, 2007). Yetersiz ve dengesiz beslenen çocuklarda büyüme ve gelişme geriliği gözlenmektedir. Uzun süreli yetersiz beslenmenin sonucu çocuklarda oluşan büyüme duraksamalarıdır. Bunun da en iyi göstergesi yaş boy oranıdır.

Ayrıca yetersiz beslenme; beyin yapısına etki ederek hafıza ve öğrenme becerisini etkileyebilmektedir. Özellikle beyin gelişiminin kritik döneminde oluşan yetersiz beslenmeden kaynaklanan hasar geçici olmaz ve sonuçları uzun süre devam edebilir. Bu nedenle, bu etkilere erken müdahale edilmesi faydalı sonuçlar doğurabilmektedir (Köksal, 2008).

Bireyin hayatı boyunca yeterli ve dengeli beslenmesi, sadece fizyolojik ihtiyaçlarının giderilmesi için değil, psikolojik ve sosyolojik ihtiyaçlarının giderilmesi için de önem taşımaktadır. Yapılan bir başka çalışma da yetersiz ve dengesiz beslenen çocukların hem fiziksel hem de bilişsel açıdan geri kaldıkları ortaya koyulmaktadır (Oğuz ve Derin, 2013).

2.3. Beslenme

2.3.1. Beslenme ve Tanımı

Kişinin, ebeveynlerin ve toplumun ilk hedefi, üretken olabilmektir. Sağlıklı ve üretken olmanın simgesi; bedenen, zihinen, ruhen ve sosyal açıdan iyi gelişmiş bir vücut yapısı ve bu yapının devamlılığının sağlanmasıdır (Acar, 2012).

Bireylerin büyümesi, gelişmesi, sağlıklı ve verimli olarak uzun süre yaşayabilmeleri için gereksinim duydukları öğeleri alıp vücutlarında kullanmalarına beslenme denilmektedir. Kişilerin sağlıklı büyüüp gelişmesi ve üretken olarak uzun süre yaşayabilmesi için bu besin öğelerinin her birinden günlük belli miktarlarda almaları gerekmektedir (Baysal, 2016).

Erken çocukluk dönemi (0-6 yaş) hayatlarının ileriki dönemleri sırasında da kullanacakları beslenme alışkanlıklarının oluşması açısından önemli bir dönemdir. Buna bağlı olarak çeşitli beslenme sorunları da bu dönemde görülebilmektedir (Şanlıer, 2016). İştahsızlık, yemek yememe ve şişmanlık gibi beslenme sorunları sıklıkla görülmektedir (Acar, 2012). Mevcut beslenme sorununu doğru tanımlayıp doğru beslenme tutumu geliştirmek gerekmektedir (Şanlıer, 2016).

Maternal yetersiz beslenme gestasyonel yaşlarda her yıl 800.000 yeni doğan ölümüne sebep olmaktadır. Bununla birlikte bodurluk, aşırı zayıflık ve mikro besin eksikliklerinin yıllık yaklaşık 3 milyon çocuğun ölümüne neden olduğu ortaya konulmaktadır. Kadın ve çocuklarda yetersiz beslenme ve mikro besin eksikliklerini

gidermek için kapsamlı bir müdahale çalışması yapılmış ve yeni ortaya çıkan kanıtları değerlendirmek üzere standart yöntemler kullanılmıştır. Dünya geneline bakıldığında 34 ülkede çocukların %90'ının bodur büyümesinin bu müdahalelerle kurtarıldığı saptanmıştır (Bhutta, Rivzi, Gaffey ve Walker, 2013).

2.3.2. Beslenmenin Önemi

Yaşamın her evresinde beslenme insan sağlığının temelini oluşturmakta ve önemi de her geçen gün daha da artmaktadır (Korkmaz, 2010). Erken çocukluk dönemi beslenme alışkanlıklarının temeli oluşturmaktadır. Bu nedenle bu dönem beslenme alışkanlığının edinilmesinde kritik bir öneme sahiptir (Zembat, Kılıç, Ünlüer, Çobanoğlu, Usbaş ve Bardak, 2015).

Birey vücuduna gerekli düzeyde besin öğelerinden almazsa, gerekli olan enerji oluşmamakta ve dokular yapılanmamaktadır. Bu duruma yetersiz beslenme denmektedir. Birey gereksiniminden fazla yer ve gereksiniminden fazla besin öğelerini vücuduna alırsa vücut işlevlerini yerine getirememektedir. Bu duruma ise dengesiz beslenme denilmektedir (Baysal, 2016).

Çocuğun beslenmesinin nedeni, onun normal ve sağlıklı olarak büyüme ve gelişmesini sağlamaktır (Özyürek, Begde ve Özkan, 2013). Bu bağlamda birey besin öğelerini vücudunun gereksinimi kadar vücuduna almazsa veya bu gereksinimin fazlasını alırsa vücudun büyümesi, gelişmesi ve normal çalışması açısından aksaklıklar olabilmektedir (Baysal, 2016).

Yetersiz ve dengesiz beslenme sonucu çocuklarda vücut direnci düşmekte, hastalıklara yakalanma riski artmakta ve hastalıkların süresi uzayarak seyri ağırlaşmaktadır. Ayrıca çocuklarda zeka gelişimi etkilenmektedir. Yetersiz ve dengesiz beslenme sonucu sıklıkla görülen ishaller de protein yetersizliklerine, bebek ve çocuk ölümlerine neden olmaktadır (Köksal, 2008).

Yetersiz ve dengesiz beslenme sonucunda çocukluk döneminde görülebilen şişmanlık ileriki yıllara da yansımakta, kronik hastalıklara ve psikolojik sorunlara neden olabilmektedir. Bunun yanında çocuk ve gençlerin uygun olmayan zayıflama diyetleri de sağlıklarını olumsuz etkilemektedir (Sümbül, 2009).

60-72 aylık çocukların okul ve evde gelişimleri için gerekli olan besinleri almalarını sağlamak ve yanlış besin seçimlerini engellemek amacı ile ailelerin beslenme konusunda bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda bilinçli aile oluşturabilmek için beslenme konusunda ebeveynlerin eğitilmesi gereksinimi ortaya çıkmaktadır. Çocukların anne ve babalarını her konuda olduğu gibi beslenme konusunda da model aldıkları gözlenmekte olduğundan ebeveynlerin doğru beslenme alışkanlıkları göstermeleri ve çocuklarına bunu aşılamaları önem kazanmaktadır (Sümbül, 2009). Parletta, Peters, Campbell ve John (2014) çalışmalarında, ebeveynlerin sosyo-ekonomik düzeylerinin düşük oluşundan kaynaklı sağlıklı yiyecekleri alamamaları gibi kültürel farklılıkların ebeveynlerin görüşlerinde farklılık yaratacağını vurgulamaktadır.

2.3.3. Okul Öncesi Çocuklarda Beslenme

Okul öncesi dönem çocuğunun ihtiyacı olan besin öğelerini sağlayacak olan yiyecek ölçülerinin çocuğun gereksinim düzeyinin altında veya üstünde olmayacağı şekilde, yeteri kadar ve mümkün oldukça çeşitli olması gerekmektedir (Baysal, 2016).

3-6 yaş çocuklarda sağlıklı yaşam alışkanlıklarının kazanılması ve sürdürülmesi açısından beslenme, çevre ve eğitim son derece önemli olmaktadır (Yörüsün, Koçyiğit, İçer, Bozkurt ve Köksal, 2017). Beslenme okul öncesi dönem çocuğunda yalnızca sağlıklı fiziksel gelişim açısından değil sağlıklı duygusal gelişim içinde önem taşımaktadır. Doğru olarak seçilmiş yiyecekler, destek verici bir ortamda çocuğa sunulursa çocuğun duygusal ve fiziksel gelişimine de etki etmesi beklenmektedir. 36-72 aylık çocukların kemik, diş, kas, beyin ve sinir sistemi, dolaşım ve diğer organların büyüme ve gelişmesi açısından hacim bakımından az, besin değeri bakımından yüksek içerikli besinlere ihtiyaçları vardır (Sağlık Bakanlığı, 2013).

Beslenmeyi uygun davranış biçimine çevirmek için yararlı beslenme alışkanlıklarının çocukların kazanması gerekmektedir. Bu yararlı beslenme alışkanlıklarını kazandırmanın yolu beslenme eğitimidir. Beslenme eğitimi aile ile şekillendiği için yalnızca okul eğitimine bırakılmadan aileden ve erken yaşta başlatılmalıdır (Şanlıer ve AYTEKİN, 2004).

Beslenme çocuğun bedensel, sosyal ve duygusal gelişmesi ve davranışları üzerinde etkilidir. Beslenme bilgisi, bireylerin, ailelerin ve toplumların beslenme alışkanlıkları üzerinde etkili olan çok önemli bir faktördür (Ekinci, 2018).

2.3.3.1. Okul Öncesi Dönemde Yeterli ve Dengeli Beslenme

Vücudun çalışmasının devamlılığı için ihtiyacı olan enerjinin sağlanması durumunda yeterli beslenme, bütün besin öğelerinin vücudun gereksinimi kadar bir düzen halinde tüketilmesi ise dengeli beslenme olarak ifade edilmektedir (Şanlıer ve Yabancı, 2005). Anne-babalar, sağlıklı beslenmeyi şeker, tuz ve işlenmiş gıdaların alımı gibi çeşitli gıdalarla sınırlandırmış ve çeşitli ve dengeli yiyecek yelpazesi olarak tanımlamışlardır (Lo, Cheung, Lee, Tam ve Keung, 2015).

3-6 yaş çocukların gelişim özellikleri dolayısıyla kendi besinlerini seçerken yeterli ve dengeli beslenmeye yönelik gerçekleştirememektedir. Bu dönemdeki çocuklara, beslemeye yönelik uygun ve büyümelerini destekleyecek besinler ebeveynler tarafından verilmeli ve aynı zamanda olumlu yönde yemek yeme alışkanlıkları kazandırılmalıdır (Ünlü, 2011).

Yediğimiz besinler içerisinde yer alan besin öğelerinin miktarı, kalitesi ve türleri açısından farklılık göstermektedirler. Örneğin; meyve ve sebzelerde su çokken protein azdır; kurubaklagillerde ise su miktarı azken protein miktarı çoktur. Bu bakımdan besinler yeterli ve dengeli beslenmeye göre dört ana başlığa ayrılmış, diğerleri ise beşinci grup olarak ayrılmıştır (Ünver ve Ünüsan, 2014).

Süt ve türevleri: Bu grupta peynir, ayran, yoğurt, dondurma, süt, sütünzo, çökelek gibi süttten üretilen besinler bulunur. Okul öncesi dönem çocuğunun bu gruptan 2-3 porsiyon günde tüketmesi gerekmektedir (Koroğlu, 2009). Süt ve türevleri protein, fosfor ve kalsiyum bakımından zengin olmakla beraber, sinir sisteminin oluşumu, kemik ve dişlerin gelişimi, hücre ve kasların sistemli olarak çalışması için gerekli olan vitamin ve mineralleri içerirler (Ünver ve Ünüsan, 2014).

Et yumurta kuru baklagiller: Bu grubu protein bakımından zengin besinler oluşturur. Okul öncesi dönem çocuğunun protein ihtiyacını bu gruptaki besinler karşılamaktadır. Bedensel ve zeka gelişimini sağlayan bu gruptaki besinleri; kümes hayvanları, av hayvanlarının etleri, sığır, koyun, karaciğer, yürek, böbrek gibi organlar, balık ve diğer su ürünleri, yumurta, her türlü kurubaklagiller ve yağlı

tohumlar oluşturmaktadır (Ünver ve Ünüsan, 2014). Okul öncesi dönem çocuğu ilk yaşlarda (1-2 yaş) günde yarım porsiyon ile beslenmeye başlar, ileriki yıllarda ise 1 porsiyon ya da 2 porsiyon artırılır, 60 – 72 aylıkta ise 2-3 porsiyon et ve 3- 4 yemek kaşığı kurubaklagil verilebilir (Köroğlu, 2009).

Sebze ve meyveler: Bitkilerin yenilebilir tüm kısımları bu gruptadır ve büyük bir kısmı sudan oluşmaktadır. Sebze ve meyve grubu vitamin, mineral ve posa açısından zengindir. Sebze ve meyvelerin görevleri; vücut direncini artırma, hücre yenileme ve doku onarımıdır. Okulöncesi dönem çocuğunun bu gruptan 3-4 yemek kaşığı sebze yemeği alması ve 2-3 adet meyve tüketmesi günlük gereksinimini karşılamaktadır (Turan, 2016).

Tahıl ve türevleri: Bu gruptaki besinler protein açısından fakir, ancak karbonhidrat açısından zengindir. Ayrıca vitamin, mineral ve yağ içerirler. Bu besinler; pirinç, yulaf, buğday, mısır ve çavdar gibi tahıl taneleri ile bunlardan yapılan şehriye, un, bulgur, irmik, makarna, yufka, ekmek, gevrek gibi ürünlerdir. Okul öncesi dönem çocuklarının bu gruptan 2-3 dilim ekmek ya da 4-5 yemek kaşığı pilav, makarna gibi besinler tüketmesi günlük gereksinimlerini karşılamaktadır (Turan, 2016).

Yağlar ve şekerler: Beşinci grubu oluşturan bu grup yalnızca enerji kaynağı olan besinlerden oluşur. Yağlar, şeker, bal, reçel, pasta, zeytin, çikolata, pekmez ve tahin gibi tatlılar bu grubun içerisinde yer almaktadır. Vücuda alınan çok miktarda enerji yağ olarak depo edilmektedir. Bu nedenle ölçülü alınmalıdır (Ünver, 2004).

2.4. Okul Öncesi Dönemde Yetersiz ve Dengesiz Beslenme Sonucu Görülen Hastalıklar

Yeterli, dengeli ve düzenli beslenme alışkanlıklarına sahip olmayan çocukların bilişsel, bedensel ve fiziksel gelişimleri önemli ölçülerde zarar görmektedir. Okul içerisinde yer alan her türlü etmenin çocuğun doğru beslenme alışkanlığına yöneltilmesi bu sebepten dolayı önemlidir (Karataş ve Törnük, 2016). Bebeklerin ve çocukların büyüme ve gelişimleri gözlemlenmeli, beslenmedeki bozukluklar ve hastalıklar belirlenerek önlenmelidir (Şanlıer ve AYTEKİN, 2004).

Yetersiz ve dengesiz beslenme birçok kronik hastalığa neden olmasından kaynaklı önemli bir sorundur. Kişilerin yetişkinlikte sağlıklı ve verimli bir hayat

sürdürebilmesi için çocuklukta düzenli bir beslenme davranışı geliştirmesi ile mümkün olmaktadır (Türkmenoğlu, 2007). Yanlış beslenme davranışlarının hızlıca yayılıp, kabul edilmesinin en önemli nedeni bu konudaki bilgi eksikliğidir (Çetin, 2007).

2.4.1. Malnütrisyon

Bireyin büyüme ve gelişmesi için ihtiyaç duyduğu bir ya da daha çok besin öğelerini yetersiz ve dengesiz bir şekilde alarak vücut dengesini bozarak ortaya çıkan hastalığa malnütrisyon denmektedir (Koroğlu, 2009).

2.4.2. Vitamin Yetersizliği

Okul öncesi dönem çocuklarında vitamin eksikliğine bağlı olarak 4 tane en sık görülen eksiklik yer almaktadır. Bunlar;

2.4.2.1. Demir Eksikliği

Vücutta hemoglobinin oluşumu için ve birçok enzimatik reaksiyon için yeterli miktarda demir bulunmaması durumudur. Demir eksikliği anemisi ise, bu eksikliğin yaşa bağlı olarak hemoglobin değerinin 5 persantilin altına düşmesi ile oluşan daha ağır şeklidir. Günümüzde halkın önemli bir sağlık sorunu olarak ortaya çıkan demir eksikliği anemisinin görülme sıklığı, küçük çocuklar ve çocuk doğuracak yaşdaki kadınlarda en yüksektir (Gürlü, 2010).

2.4.2.2. Raşitizm

Çocuklarda görülen en önemli beslenme sorunlarından protein enerji malnütrisyonundan sonra bir tanesi ise raşitizmdir. D vitaminin yetersizliği sonucunda oluşmaktadır (Koroğlu, 2009).

2.4.2.3. İyot Yetersizliği

İyot, troid hormonlarının yapımını sağlamaktadır. Bebeklerde iri baş, yuvarlak yüz, basık burun, kalın dudaklar, büyük dil, karında şişlik, omuz ve kalçalarda yağ birikimi, bebek ve çocuklarda büyüme ve zeka geriliği ayrıca cücelik görülmektedir (Şanlıer ve Yabancı, 2005).

2.4.2.4. Kalsiyum Yetersizliği

Okul öncesi dönem çocuklarında yeteri kadar kalsiyum alınmazsa raşitizm görülmektedir. Kemik ve dişlerde bozukluk, diş etlerinde şişkinlik, kanama ve diş kaybı meydana gelmektedir. Çocuklar için günlük kalsiyum ihtiyacı 800mg'dır (Acar, 2012).

2.4.3. Obezite

Enerji tüketiminin enerji alımından az olduğu durumlarda, yağ dokusunun artması ile beliren klinik duruma obezite denilmektedir. Obezite nedenlerine bakıldığında; ailenin yapısı ve alışkanlıkları, yetersiz fiziksel aktiviteye beslenme alışkanlıkları, psikolojik faktörler, ebeveyn ve çocuk arasındaki ilişkiler, ev hayatında yaşanan problemler, arkadaş grupları tarafından reddedilme, akademik başarısızlıklar gibi birçok etmen yer almaktadır (Ergül ve Kalkım, 2011).

2.4.4. Diş Çürükleri

Dünyada en çok görülen beslenme sorunlarından birisi diş ve ağız hastalıklarıdır. Diş çürümelerinin başta gelen nedenlerinden biri çocukların özellikle öğün ve ders aralarında karbonhidratlı besinleri çok tüketmeleridir (Gürlü, 2010).

Diş probleminin çocuklarda azaltılması için, dişlerin çıkmaya başladığı dönemde ağız içi temizliğine dikkat edilmeli, fazla miktarda tatlı yiyecekler tüketilmemeli ve yemek arasında yapışkan, şeker miktarı fazla yiyecekler yenmemesi gerekmektedir (Sümbül, 2009).

2.5. İlgili Araştırmalar

2.5.1. Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Beslenme Alışkanlıklarını İnceleyen Araştırmalar

Horst ve Sleddens (2017) araştırmalarında, yeni yürümeye başlayan çocukların ebeveynlerinin davranışları incelenmeye çalışılmış ve ebeveyn stilleri ile beslenme stratejileri araştırılmıştır. ABD' de 12- 36 aylık çocukların ebeveynleri ile çalışılmıştır. Sonuç olarak 12-36 aylık çocukların yeme davranışları, ebeveynlerin çocuklarıyla etkileşim biçimlerinden etkilenmektedir. Otoriter etkileşim kuran ebeveynler, yiyecekleri bir ödül olarak kullanmakta ve çocukları kilo konusunda kontrol etmek için gıda alımı sağlamaktadırlar. Ebeveynlik stillerinde denetleyici,

otoriter ve aşırı korumacı olmak üzere üç kümeleme çözümü bulunmuştur. Otoriter ve aşırı korumacı ebeveyn stillerinin çok benzer modellemeler gösterdiği ortaya konulmuştur.

Turan (2016) çalışmasında, okul öncesi eğitimde öğrenim gören çocukların (3-6 yaş) beslenme davranışlarının, beden kitle indekslerine ve beslenmeye bağlı sağlık problemi yaşamaları üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubu 316 anneden oluşmuştur. Çocukların, yemeklerini kendilerinin yemeleri, yemek yeme problemlerinin olması, sevmediği besinlerin olması, öğünlerinin düzenli olması ile beslenmeye bağlı sağlık problemlerinin yaşamaları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.

Köroğlu (2009) çalışmasında, çocukların beslenme alışkanlıklarını belirlemeyi araştırmıştır. Araştırmanın modeli, ilişkisel tarama modelidir. Araştırma, 4-6 yaş okul öncesi öğrenimde öğrenim gören 183 çocuk ve ebeveynlerin üzerinde yapılmıştır. Ebeveynlerin besinlere karşı davranışları, çocuklarda yanlış beslenme alışkanlığına, dolayısıyla çocuklarda beslenmeden kaynaklı sorunlara yol açtığı bulunmuştur.

Sümbül (2009) çalışmasında, 4-6 yaş arası çocuklarının dengesiz ve yetersiz beslenme alışkanlıklarını incelemiştir. Araştırma anaokulunda çocuğu olan 34 tane ebeveyn ile yapılmıştır. Rastgele seçilen ebeveynlerin 17 deney 17 kontrol grubuna ayrılarak deney grubuna bir ay süreyle beslenme konusunda eğitim verilmiş, kontrol grubuna ise beslenme eğitimi verilmemiştir. Araştırmanın sonunda eğitim alan ebeveynler ve almayan ebeveynler arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Okul öncesi kurumlarda beslenme ile ilgili alınan eğitimin olumlu yönde etkisi olduğu belirtilmiştir.

Choi ve Jung (2006) çalışmalarında, Kyungjoo şehrinde okul öncesi dönem çocuklarında besin alımını ve besin alışkanlıklarını tespit eden bir araştırma ortaya koymuşlardır. Araştırmada, denekleri 4-6 yaşları arasında olan 210 okul öncesi çocuk oluşturmaktadır. Araştırmadan önce çocukların ağırlık, boy, göğüs çevresi ve baş çevresi ölçümleri yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak okul öncesi çocukların ev ortamında beslenme alışkanlıklarına ilişkin faktörler, ebeveynlerin sosyo ekonomik düzeyi, ebeveynlerin eğitimi ve meslekleri ile ilgili bilgileri ölçen bir anket kullanılmıştır. Yaşlı bireylerde kalsiyum ve demirin% RDA' sında daha düşük alım

miktarının olduğu tespit edilmiştir. Atıştırmalıkların enerji alım oranı okul öncesi çocukların tavsiye edilen seviyesinden daha yüksektir. Bu çalışma, beslenme eğitiminin okul öncesi çocuklar için meyve ve sebze tüketimini artırdığını vurgulan bir araştırmadır.

Oğuz (2011) çalışmasında, 60-72 aylık okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim gören çocukların beslenme alışkanlıklarını ortaya koymuşlardır. Araştırma Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 40 farklı okulda 415 çocuk ile yürütülmüştür. Araştırma modeli olarak tarama modeli kullanılmıştır. Sonuç olarak, erkek öğrencilerin % 86.1'i, kız öğrencilerin ise %84.6'sı yemeğini yardım almadan yemekte ve kız öğrencilerinin %61.7'si, erkek öğrencilerinin ise %57.2'si yemeklerini yalnız dökmeden yiyebilmektedir.

Oğuz ve Derin (2013) araştırmalarında, 5 - 6 yaş çocukların kilo (kg) ve boy (cm) ölçüm değerleri ile beslenme alışkanlıklarını belirlemek araştırılmıştır. Araştırma modeli olarak tarama modeli kullanılmıştır. Çocukların boy ve kilo ölçümleri, araştırmacı tarafından alınarak Beden Kütle İndeksi (BKI) (kg/m²) değerleri hesaplanıp belirlenmiştir. Çocuklar beslenme alışkanlıklarını ailelerinden öğrendikleri ve eğer doğru beslenme alışkanlığı kazanmazlarsa, gelişimleri sağlıklı şekilde olmadığı sonucuna varılmıştır.

Türkmenoğlu (2007) çalışmasında, 9 – 12 yaş ilköğretim okullarına devam eden çocukların beslenme alışkanlıklarının değerlendirilmesi araştırılmıştır. Bu araştırma ilköğretim okullarında öğrenim gören 9-12 yaş arasındaki 708 öğrenci alınmış ve araştırmada tarama modeli uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; ilköğretim okullarına devam eden çocukların %45.2'si öğünlerini atlamazken, %39.5'inin bazen öğünlerini atladığı, atlanan öğünün %50.9'luk kısmının ise öğle öğünü olduğu tespit edilmiştir.

Kutlu ve Çivi (2009) araştırmalarında, ilköğretim çocuklarının beslenme alışkanlıklarının ve beden kitle indekslerinin değerlendirilmesi incelemiştir. Tanımlayıcı modeldeki bu araştırma 357 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Obezite' nin malnütrisyonundan fazla olduğu bulunmuş, okullardaki beslenme alışkanlıklarının düzenlenmesine önem verilmesi sonucuna varılmıştır.

Cason (2001)'in raporuna göre, çoklu zeka kuramına dayalı olarak bir okul öncesi beslenme eğitim programının değerlendirilmesi araştırılmıştır. 46 beslenme eğitimcisi, 6102 okul öncesi çağındaki çocuklara bir dizi (12 ders kapsamı) eğitim vermiştir. Program, meyve ve sebze tanımlamalarındaki farklılıkları, sağlıklı atıştırmalık seçimlerini, gıdaların tadına bakma istekliliğini ve yeme davranışlarını değerlendirmek için ön test / son test şeklinde eğitim öncesi ve eğitim öncesi etkililik test edilmiştir. Denekler, gıda tanımlama ve tanıma, sağlıklı atıştırmalık tanımlama, gıdaların tadına bakma istekliliği ve meyve, sebze, et ve süt tüketimi sıklığı konularında anlamlı iyileşme göstermişlerdir. Değerlendirmenin sonunda programın, okul öncesi çocukları beslenme konusunda eğitmek için etkili bir yaklaşım olduğu ortaya konulmuştur.

Gündoğdu (2009) çalışmasında, okul öncesi öğretmenlerinin beslenme bilgi düzeyleri ve alışkanlıklarını belirlemesi araştırılmıştır. Araştırma 257 öğretmen üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin orta düzeyde beslenme bilgisine sahip oldukları saptanmıştır. Öğretmenlerin normal hızda yemek yedikleri ve daha çok diyet, kalorisiz yiyecekler yedikleri tespit edilmiştir.

Korkmaz (2010) çalışmasında, Uludağ Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerinin spor alışkanlıkları ile beslenme alışkanlıklarını ortaya koymak incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubunu farklı fakültelerde öğrenim gören ve basit tesadüfi yöntem ile seçilen 500 öğrenci oluşturmaktadır. Sonuç olarak araştırmaya katılan öğrencilerin düzenli beslenme alışkanlıklarının ve spor alışkanlıklarının olmadıkları saptanmıştır.

Zembat, Kılıç, Ünlüer, Çobanoğlu, Usbaş ve Bardak (2015) araştırmalarında, Türkiye'de ve Dünya' da yapılan çalışmaları inceleyip, verilen eğitimin etkilerini değerlendirmeyi incelemiştir. Verilerin toplanması için Türkiye ve Dünyadaki literatür araştırılarak, okullarda uygulanan beslenme programları ve araştırmaları derlenmiş, etkililiklerine bakılmıştır. Sonuç olarak ailelere ve çocuklara verilen eğitiminin istenen yönde gerçekleştiği görülmektedir.

Kobak ve Pek (2015) araştırmalarında, Ana Çocuk Sağlığı ve Anaokulundaki çocukların beslenme özellikleri belirlenip karşılaştırılmıştır. Örnekleme, 130 anne-baba oluşturmuştur. Okul öncesi dönemde beslenme, yaşam için önemli olan büyümeyi ve gelişmeyi etkileyen en önemli ve en gerekli faktörlerin başında

gelmektedir. Bu dönemde çocuklar besinlere karşı kesin ve net tavırlar koyarlar ve besinlerle ilgilenmeyi bırakıp çevre ile ilgilenmeye başladığını savunmuş ve Ana Çocuk Sağlığı ve Anaokulunda öğrenim gören öğrencilerin arasında Anaokulu çocuklarının lehine fark bulunduğu saptanmıştır.

Lo, Cheung, Lee, Tam ve Keung (2015) çalışmalarında, ebeveynlerin beslenme tutumları ile çocukluk yeme alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bir anket geliştirmişlerdir. Bu amaca yönelik olarak 4553 ebeveyn ile Hong Kong’ da kesitsel bir tarama çalışması gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak ebeveynlerin beslenme tutumları ile çocukluk yeme alışkanlıklarının arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki saptanmıştır.

Araştırmalara bakıldığında daha çok okul öncesi dönem çocuklarının beslenmesi incelenmiş, bu besinlere karşı sergilediği davranışlarla çalışılmış ve çocukların beslenme alışkanlıkları üzerine araştırmalar yapılmıştır. Aynı zamanda bu çalışmalara ek olarak okul öncesi öğretmenlerin beslenme alışkanlıkları incelenmiştir. Bu bağlamda okul öncesi dönem çocuklarının beslenmesi ve beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırma bulunmamaktadır. Bu yüzden bu araştırma önem taşımaktadır.

2.5.2. Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Beslenmesinde Ailelerinin ve Öğretmenlerinin Görüşlerini İnceleyen Araştırmalar

Tepe (2010) çalışmasında, okul öncesi kurumlarında öğrenim gören çocukların ebeveynlerinin ve öğretmenlerinin çocukların beslenmelerine ilişkin görüşleri karşılaştırmıştır. Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmanın örneklemini 119 okulda bulunan okul öncesi öğretmenleri ve ebeveynler oluşturmuştur. Sonuç olarak yeterli ve dengeli beslenmenin olabilmesi için bireylerin vücutlarına aldıkları kalori miktarının vücut ihtiyaçlarına uygun şekilde olması gerekmektedir. Beslenmenin önemli bileşenleri karbonhidratlar, yağlar, proteinler, su, sebze, meyveler, vitamin ve minerallerden oluşmaktadır. Bu besinler yeterli ve dengeli bir şekilde alınmadığı takdirde beslenmede düzensizlik ve beslenme bozukluğuna bağlı olarak hastalıklar ortaya çıkması beklenmekte ayrıca buna ek olarak araştırmada ebeveynlerin ve öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır.

Girard (2010) çalışmasında, anaokulunun sınıf öğretmenleri ile ilgili tutumlarını belirlemeyi araştırmış ve okul beslenme ortamları ve beslenme üzerindeki etkileri üzerine çalışmıştır. Bu araştırma korelasyon çalışmasıdır. Araştırma, 23 ilkokuldan katılımcılar 501 kişi olmak üzere orta büyüklükte Florida da bir okul bölgesinde yürütülmüştür. Sonuç olarak öğretmenlerin sağlıklı bir okul beslenme ortamını geliştirme ve sürdürmedeki rolleri olduğunu ve okul beslenme programları ve öğretmenler arasında artan iletişime sahip oldukları gösterilmiştir.

Hong, Choi, Han, ve Hyun (2010) çalışmalarında, Jincheon Halk Sağlığı Merkezi tarafından geliştirilen beslenme eğitimi programının, okul öncesi dönem çocuklarının beslenme bilgisi ve beslenme alışkanlıkları ile anne babaların beslenme tutumları üzerindeki etkilerini incelemeyi araştırmışlardır. Çalışmanın örneklemini 5 ve 6 yaşındaki çocuklar ve ebeveynleri oluşturmuştur. Araştırmada, beş günlük bakım merkezlerinde 104 çocuğa 5 haftalık bir beslenme eğitimi programı uygulanmış ve üç günlük bakım merkezlerinde 107 çocuk kontrol grubu olarak araştırılmıştır. Sonuç olarak, beslenme eğitim programının beslenme bilgisini geliştirmede etkili olduğu ve okul öncesi çocuklarda beslenme alışkanlıkları ve anne babalarında beslenme tutumlarının iyileştirildiği ortaya konulmuştur.

Özyürek, Begde ve Özkan (2013) çalışmalarında, 60-72 aylık çocuğu olan annelerin erken çocukluk dönemi çocuklarda beslenme konusunda ilgili bilgi düzeylerini ve görüşlerini değerlendirilmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden, odak (focus) grup görüşmesi tekniği kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, 60-72 aylık öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların annelerinden 13 anne oluşturmuştur. Sonuç olarak, öğrenim düzeyi veya sosyo-ekonomik durumu fark etmeksizin annelerin okul öncesi çocuklarının beslenmesi ve yaşadıkları beslenme sorunlarının çözümü konusunda desteğe ihtiyaç duydukları görülmüştür.

Parletta, Peters, Campbell ve John (2014) çalışmalarında, ebeveynlerin çocukların beslenmeleri, yemek seçenekleri, yemek alışkanlıklarının oluşumu üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Bu çalışmalarda elde edilen bulgular, kültürel olarak uyarlanıp yorumlanmıştır. Bunun yanı sıra ebeveynlerin sosyo-ekonomik düzeylerinin düşük oluşundan kaynaklı sağlıklı yiyecekleri alamamaları gibi kültürel farklılıkların ebeveyn görüşlerinde farklılık yaratacağı da ortaya konulmuştur. Ayrıca

ebeveynlere beslenme pratiklerini öğretecek bilgilere yer verilecek eğitimlerin de verilmesi çalışmada öneri olarak vurgulanmıştır.

Hart, Damiano, Cornell ve Paxton (2015) araştırmalarında, 1-6 yaş grubundaki çocukların ebeveynleri ile çalışmışlar, bu ebeveynlerin çocuk sağlığı, beslenme ve vücut görüntüsü, gelecekte karşılaşacakları durumlarda ne gibi müdahalelerde bulunacakları saptanmaya çalışılmıştır. Bu amaca yönelik nitel araştırma yöntemlerinden üçgenleme metoduna yer verilmiş, gözlem, görüşme ve doküman analizinden yararlanılarak ebeveynleri bu konuya yönelik bilgileri tespit edilmiştir. Görüşme aşamasında yapılandırılmış odak grup görüşmelerinden yararlanılarak 43 ebeveyn ve erken çocukluk profesyonelleri ile bireysel görüşmeler tamamlanmıştır. Bunun yanı sıra destek amaçlı erken çocukluk uzmanları ile bireysel telefon görüşmeleri yapılmıştır. Uygulanan bu metodun sonucunda ebeveynlerin sağlıklı beslenme hakkında bilgi sahibi oldukları ve bu bilgilerin erken çocukluk profesyonelleri ve uzmanları tarafından doğrulandığı ortaya konulmuştur. Ek olarak ebeveynlerin bu konular hakkında daha fazla pratik bilgilere sahip olma gereklilikleri de çalışma da vurgulanmıştır.

Cebirbay ve Aktaş (2016) çalışmalarında, okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim gören çocukların kahvaltı alışkanlıkları, kahvaltıda tükettikleri besinlerin tüketim sıklıklarının ve ebeveynlerinin beslenme bilgi düzeyleri araştırılmıştır. Araştırma betimsel analizlerin gerçekleştirildiği tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim gören 4-6 yaş grubu çocukların ebeveynleri oluşturmuştur. Araştırma sonucu olarak ebeveynlerin büyük bir kısmının düzenli kahvaltı alışkanlığı sergiledikleri tespit edilmiş, ebeveynlerin beslenme konusunda bilgi seviyelerinin artırılması gerektiği aynı zamanda sabah kahvaltısı da tükettikleri yumurta, peynir, süt gibi ürünlerin her gün tüketmeleri gerektiği sonucuna varılmıştır.

Araştırmalara bakıldığında annelerin ve sınıf öğretmenlerinin beslenme hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Bu bağlamda ebeveynlerin okul öncesi dönem çocuklarının beslenmesi hakkındaki görüşlerini inceleyen bir araştırma yapılmamıştır. Bu yüzden bu araştırma önem taşımaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren örnekleme, veri toplama aracı, verilerin toplanmasına ve verilerin analizine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, KKTC 'deki okul öncesi eğitimde öğrenim gören çocukların ebeveynlerinin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi belirlemek için nicel yöntemden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Nicel yöntem, olgu ve olayları nesnel hale getirerek gözlemlenmesini sağlayarak, ölçülmesini ve sayısal olarak ifade edilmesini sağlayan bir araştırma türüdür (Büyüköztürk, 2014). İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasında birlikte değişim derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2013).

3.2. Evren Örnekleme

Bu araştırmanın evrenini KKTC'nin devlete bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim gören 4 yaş öğrencilerin ebeveynleri oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örneklemini ise Lefkoşa ilçesinde devlete bağlı 7 okul öncesi eğitim kurumunda 4 yaş eğitim gören 115 öğrencinin ebeveynleri oluşturmaktadır. 2017/2018 KKTC Geneli MEB öğrenci sayıları listesine göre 4 yaş grubu bulunan okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenci sayısı 885 iken, Lefkoşa bölgesinde 4 yaş grubu bulunan okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenci sayısı 315'dir. Bu bağlamda Lefkoşa bölgesinde araştırmaya geri dönüş oranı %36 'dır. Araştırmanın örnekleme yöntemi ise kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemidir. Kolay ulaşılabilir örnekleme, bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız kazandıran yöntemdir. Bu yöntemde araştırmacı, yakın ve erişilebilir olan bir durumu seçer. Bu örnekleme yöntemi çoğu zaman araştırmacının diğer örnekleme yöntemini kullanma olanağının olmadığı durumlarda kullanılır. Örneğin; bir araştırmacının kendi çocuğu üzerinde uzun bir dönem bir araştırma yapması uygun durum örnekleimidir (Cresswell, 2007).

2017/2018 KKTC Geneli MEB öğrenci sayıları listesine göre Lefkoşa ilçesinde 4 yaş grubu bulunan 8 okul bulunmaktadır. Kolay ulaşılabilir örnekleme

yöntemine uygun olarak bu okullar içinden öğrenci sayısı fazla olan ve çalışmaya izin veren Lefkoşa Vakıf Anaokulu, AML Uygulama Anaokulu, Yenicami Anaokulu, Gaziköy Anaokulu, Gönyeli Fazıl Plümer Anaokulu, Cihangir- Düzova İlkokulu ve Değirmenlik İlkokulu olmak üzere 7 okulla araştırma yürütülmüştür. Akıncılar İlkokulu'nun öğrenci sayısı 2 olduğundan ulaşılmamıştır.

3.2.1.Katılımcıların Demografik Özellikleri

Bu bölümde, araştırma kapsamına alınan ebeveynlerin demografik bilgilerine yer verilmiştir.

Tablo 1.

Katılımcıların Demografik Özellikleri

	f	%
Ebeveyn Türü		
Anne	92	80
Baba	23	20
Ebeveyn Yaşı		
18-28	12	10.4
29-39	81	70.4
40 ve üzeri	22	19.2
Sosyoekonomik Gelir Düzeyi (Eşler Toplam)		
1500-2000	9	7.8
2001-4000	31	27.9
4001 ve üzeri	75	64.3
Eğitim Durumu		
İlkokul	7	9.2
Ortaokul	12	15.8
Lise	43	31.4
Lisans	34	27.1
Yüksek Lisans	16	14.4
Doktora	3	2.1
Medeni Durum		
Evli	107	93.0
Bekar	8	7.0

	f	%
Çocuk Sayısı		
1	30	26.1
2	64	55.7
3	17	14.8
Diğer	4	3.5

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Çocuğun Beslenme Alışkanlığını ve Sağlık Sorunlarını Belirleme Formu

Çocukların beslenme alışkanlıklarını ve beslenme kaynaklı sağlık sorunları belirlemeye yönelik Turan (2016) tarafından geliştirilen bu form 30 sorudan oluşmaktadır. Ana sorular genellikle “evet/hayır” şeklinde kapalı uçlu, alt sorular ise açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Formdaki sorular bireyin çocuğa beslenme alışkanlığı kazandırmadaki bilgisini, yaşadığı zorlukları, çocuğun öğün sayısı ve süresi, çocuğun tükettiği besin ve miktarlarını ölçmeye yönelik beslenme sorularıdır.

3.3.2. Okul Öncesi Kurumlarda Çalışan Öğretmenlerin ve Ailelerin Çocuk Beslenmesine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması Ölçeği

Tepe (2010) ‘nin çalışmasında geliştirdiği bu ölçek, anasınıfı öğretmenlerinin ve ailelerin beslenme davranışına ilişkin tutumlarını belirleme amacıyla 35 maddeden ve 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm demografik bilgilerin bulunduğu bölümdür. İkinci bölümde ise anasınıfı öğretmenlerinin ve ailelerin beslenme alışkanlıklarına yönelik davranışlarını belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach Alpha= 0,75 olarak ölçülmüştür ve bu değer ölçme aracının geçerli ve güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmayla ilgili beş boyut belirlenmiştir. Ölçek maddelerinden 6 madde (8.,16.,17.,25.,26. ve 29. sorular) içeceklerle karşı sergiledikleri davranış boyutunu belirlemeye yöneliktir. Ölçek maddelerinden dört madde (7.,11.,15. ve 24. sorular) besin içeriklerini anlamlandırmak amacıyla sergilenen davranış boyutunu belirlemeye yöneliktir. Ölçek maddelerinden beş madde (18.,19.,20.,21. ve 27. sorular) çocukların yemek yeme ilgisine yönelik geliştirdikleri davranış boyutunu belirlemeye yöneliktir.

Ölçek maddelerinden on madde (1.,2.,4.,5.,9.,23.,28.,32.,34. ve 35. sorular) dengeli ve düzenli beslenme davranışına karşı sergiledikleri davranış boyutunu belirlemeye yöneliktir. Ölçek maddelerinden on madde (3.,6.,10.,12.,13.,14.,22.,30.,31. ve 33. sorular) dengesiz ve düzensiz beslenme davranışına yönelik geliştirdikleri davranış boyutunu belirlemeye yöneliktir.

3.3.3. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen bu form, ebeveynlerin demografik bilgilerini (ebeveyn türlerini, yaşlarını, eğitim durumunu, sosyo-ekonomik durumunu, medeni durumunu ve çocuk sayılarını) belirlemeye yönelik 6 soru sorulmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Milli Eğitim Bakanlığından izin alındıktan sonra 2017/2018 KKTC Geneli MEB öğrenci sayıları listesinde yer alan okul öncesi kurumlarda 4 yaş grubu bulunan okullarla görüşmeye gidilmiştir. Görüşmeyi kabul eden okul müdürleri ile görüşülerek uygulama izni alınmıştır. Görüşme sonucunda müdürlerin talebine göre anketler ebeveynlere öğretmenler tarafından iletilmiştir. İzin veren Lefkoşa Vakıf Anaokulu, AML Uygulama Anaokulu, Yenicami Anaokulu, Gaziköy Anaokulu, Gönyeli Fazıl Plümer Anaokulu, Cihangir- Düzova İlkokulu ve Değirmenlik İlkokulu olmak üzere 7 okulla araştırma yürütülmüştür. 7 okula toplam 280 adet anket dağıtılmış, 115 adet anket geri dönmüştür. Müdürlerin velilerle birebir görüşmeyi onaylamaması nedeniyle anketler ebeveynlere öğretmenler tarafından iletilmiştir. Çalışmaya katılımı kabul eden ve anketleri doldurup geri yollayan velilerle toplamda 45 gün içerisinde data toplama işlemi tamamlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analiz edilip, değerlendirilmesi ve tabloların oluşturulması amacıyla SPSS (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılmıştır.

Alt amaçları yanıtlamaya yönelik olarak toplanan verilerin analiz aşamasında yüzde (%), ortalama (\bar{x}), frekans (f) ve standart sapma (SS) değerlerinden yararlanılmıştır. Amaca yönelik yapılan Kolmogorov- Smirnov testi kapsamında $p > ,05$ değeri sonucu elde edildiğinden verilerin normal dağılım gösterdiği kabul

görmüştür. Bu bağlamda araştırmada parametrik testler sınıfına giren; Tek Yönlü Anova testinden yararlanılmıştır. Verilerin farklarının açıklanmasında ise genel ortalamalar kabul görmüştür.

Tüm istatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi olarak ,05 değeri kabul edilmiştir. İlgili anket kapsamında yer alan maddelerin madde bazında ortalama ve standart sapma değerleri tablolar aracılığıyla ortaya konulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde belirlenen amaç ve alt amaçlar doğrultusunda elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Ebeveynlerin Çocuk Beslenmesine Yönelik Genel Görüşlerinin Demografik Veriler ile İlişkilendirilmesi

Bu bölümde ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki genel görüşleri demografik verileri olan; ebeveyn türü, yaş, sosyoekonomik düzey, eğitim durumu, medeni durum ve çocuk sayısı ile ilişkilendirilmiştir.

Bu ilişkilendirmede parametrik testlerden Tek Yönlü Anova'dan yararlanılmıştır. Tek Yönlü Anova testi, ikiden fazla bağımsız çalışma gruplarına yönelik ortalamaların en az ikisi arasında istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılık olup olmadığını açıklar ve bu durumu "ortalamalar arasında anlamlı bir fark yoktur" şeklinde yokluk hipoteziyle ortaya koyar ve f değerinin anlamlılığı için hesaplanan p değeri ,05'in üzerinde çıktığında ortaya atılan hipotez kabul görmüş olunur (Can, 2016).

İnceleme altına alınan bölümler arasında homojenlik (Levene Testi $f=0,192$, $p>0,05$) var olduğundan, dağılımın normallik varsayımını (Kolmogorov-Smirnov $p>0,05$) yerine getirmesinden dolayı, verilerin çözümlenmesinde parametrik istatistiki testlerden ANOVA kullanılmıştır.

4.1.1. Ebeveyn Türüne Göre

Tablo 2.

Ebeveynlerin Çocuklarda Beslenme Hakkındaki Genel Görüşlerinin Ebeveyn Türüne Etkisi

Ebeveyn Türü	N	\bar{x}	Sd	S	t	P
Anne	92	3,0050	,38193	,03982	,358	,400
Baba	23	3,0360	,32919	,06864		
Toplam	115					

Tablo 2 incelendiğinde yapılan bağımsız iki grup t testi sonucuna göre; ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki genel görüşlerinin ebeveyn türüne göre anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>,05$).

4.1.2. Yaşa Göre

Tablo 3.

Ebeveynlerin Çocuklarda Beslenme Hakkındaki Genel Görüşlerinin Yaşa Etkisi

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplararası	,100	2	,050	,358	,700
Gruplarıçi	15,577	112	,139		
Toplam	15,676	114			

Tablo 3 incelendiğinde yapılan Tek Yönlü Anova testi sonucuna göre; ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki genel görüşlerinin yaş durumuna göre anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>,05$).

4.1.3. Sosyoekonomik Düzey

Tablo 4.

Ebeveynlerin Çocuklarda Beslenme Hakkındaki Genel Görüşlerinin Sosyoekonomik Düzeye Etkisi

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplararası	,320	3	,107	,772	,512
Gruplariçi	15,356	111	,138		
Toplam	15,676	114			

Tablo 4 incelendiğinde yapılan Tek Yönlü Anova testi sonucuna göre; ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki genel görüşlerinin sosyoekonomik düzey durumuna göre anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>,05$).

4.1.4. Eğitim Durumu

Tablo 5.

Ebeveynlerin Çocuklarda Beslenme Hakkındaki Genel Görüşlerinin Eğitim Durumuna Etkisi

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplararası	1,153	5	,231	1,731	,134
Gruplariçi	14,523	109	,133		
Toplam	15,676	114			

Tablo 5 incelendiğinde yapılan Tek Yönlü Anova testi sonucuna göre; ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki genel görüşlerinin eğitim durumuna göre anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>,05$).

4.1.5. Medeni Durum

Tablo 6.

Ebeveynlerin Çocuklarda Beslenme Hakkındaki Genel Görüşlerinin Medeni Duruma Etkisi

Gruplar	N	\bar{x}	Sd	S	t	P
Evli	107	3,0134	,36640	,03542	,229	,256
Bekar	8	2,9821	,45328	,16026		
Toplam	115					

Tablo 6 incelendiğinde yapılan bağımsız iki grup t testi sonucuna göre; ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki genel görüşlerinin medeni duruma göre anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>,05$).

4.1.6. Çocuk Sayısı

Tablo 7.

Ebeveynlerin Çocuklarda Beslenme Hakkındaki Genel Görüşlerinin Çocuk Sayısına Etkisi

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplararası	1,481	3	,494	3,860	,011
Gruplarıçi	14,195	111	,128		
Toplam	15,676	114			

Tablo 7 incelendiğinde yapılan Tek Yönlü Anova testi sonucuna göre; ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki genel görüşlerinin çocuk sayısına göre anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<,05$).

Çocuk sayısına göre araştırma alt grupları arasında farklılık olup olmadığını tespit etmek üzere ANOVA sonrası post-hoc Scheffe Testi kullanılmıştır. Scheffe testinde amaç; yalnızca çift karşılaştırmalar için düzeltme yapılmaz, bunun yanı sıra belirlenen çeşitli olası karşılaştırmalar arasında da analiz yapan bir istatistiki testtir

(Can, 2016). Scheffe testinin alt gruplar arasındaki karşılaştırmalı sonuçları Tablo 8'de ortaya konulmuştur.

Tablo 8.

Çocuk Sayısına Göre Alt Grupların Karşılaştırılması

Çocuk Sayısı (I)	Çocuk Sayısı (J)	\bar{x}	Sıra Farkı	S	P
1	2		-0,17765	0,0791	0,175
	3	2, 8505	-,32263*	0,1086	0,036
	Diğer		-0,40667	0,1904	0,213
2	1		,177,65	7913	0,175
	3	3,0281	-0,14498	0,0976	0,533
	Diğer		-0,22902	0,1843	0,673
3	1		,32263*	108,56	0,036
	2	3,1731	144,98	0,0976	0,533
	Diğer		-0,08403	0,1987	0,981
Diğer	1	3,0571	,40667	,19035	,9032
	2		,22902	,18431	,7098
	3		,08403	,19873	,6024

Tablo 8 incelendiğinde Scheffe testi sonuçlarına göre; çocuk sayısı alt grupları karşılaştırıldığında 1 ve 3 çocuk sayısına sahip olma arasında anlamlı bir farkın olduğu ortaya konulmuştur ($p < ,05$). Bunun yanı sıra ilgili testteki ortalama değerlere (\bar{x}) bakıldığında 1 çocuğa sahip olma ($\bar{x} = 2,8505$) ve 3 çocuğa sahip olma ($\bar{x} = 3,1731$) ortalama değerleri arasında istatistiksel anlamda fark olduğu ortaya konulmuştur.

Tablo 9.*1 ve 3 Çocuk Sayısına Sahip Olma Durumuna Göre Alt Grupların Karşılaştırılması*

Çocuk Sayısı	N	\bar{x}	Sd	S	T	P
1	30	2,8505	,37857	,06912	2,757	,930
3	17	3,1731	,39789	,09650		
Toplam	115					

1 ve 3 çocuk sayısına sahip olma durumuna göre alt grupların karşılaştırıldığında bağımsız iki gruba t testi ile yapılmış ve sonuç olarak alt gruplar arasında anlamlı bir farka rastlanılmamıştır ($p>,05$).

4.2. Ebeveynlerin Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlığı Kazanması ile Demografik Verilerin İlişkilendirilmesi

Bu ilişkilendirmenin varlığını ortaya koymak adına İkili Ki Kare testinden faydalanılmıştır. İkili Ki-Kare testinin amacı, demografik değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin varlığını saptayan istatistiksel bir testtir (Can, 2016)

Tablo 10.

Ebeveynlerin Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlığı Kazanması ile Demografik Verilerin İlişkilendirilmesi

Ebeveynlerin Demografik Özellikleri	Ebeveyn beslenme bilgi /eğitim				X ²	P
	Evet		Hayır			
	N	%	n	%		
Ebeveyn Türü						
Anne	41	76,4	51	82,3	0,923	0,521
Baba	12	23,6	11	17,7		
Ebeveyn Yaşı						
18-28 yaş	4	17	8	14,2	0,849	0,328
29-39 yaş	33	58,2	48	63		
40 ve üzeri yaş	8	24,8	14	22,8		
Eğitim Durumu						
İlkokul mezunu	2	3	5	14,6	14,857	0,011
Ortaokul mezunu	1	1,5	11	12,7		
Lise mezunu	13	30,4	30	43,7		
Lisans mezunu	17	37,5	17	14,3		
Yüksek Lisans	9	20,7	7	14,7		
Doktora	3	6,9	0	0		
Sosyo-Ekonomik Durum						
1500-2000	3	10	7	9,8	1,669	0,424
2001-4000	10	35,4	21	38,8		
4001 ve üzeri	31	54,6	43	51,4		
Medeni Durum						
Evli	41	74,6	4	50	0,426	0,323
Bekar/Dul	66	82,8	4	50		
Çocuk Sayısı						
1	12	26,6	18	29,1	2,347	0,504
2	24	53,2	40	39,6		
3	6	13,3	11	22,8		
Diğer	3	6,9	1	1,5		

Tablo 10'a göre ebeveynlerin demografik özellikleri ile ebeveynlerin kendi çocuklarının beslenme alışkanlığı kazanması ilişkilendirildiğinde değişkenler karşılaştırıldığında; yalnızca "ebeveynlerin eğitim durumu" arasında anlamlı bir farkın olduğu ortaya konulmuştur ($p<,05$).

Tablo 11.

Ebeveynlerin Eğitim Durumları ile Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları Arasındaki İlişki

Eğitim Durumları	N	Sıra Ortalaması	SD	X²	p
İlkokul	7	13,38	3	7,826	0,04
Ortaokul	12	16,75			
Lise	43	15,78			
Lisans	34	21,90			
Y. Lisans	16	25,36			
Doktora	3	28,56			
Toplam	115				

Tablo 11 incelendiğinde yapılan Ki kare testi sonunda ebeveynlerin eğitim durumları ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişki karşılaştırılmış ve sonuç olarak ilkokul-doktora eğitim durumları arasında anlamlı bir fark olduğu sonucu ortaya konulmuştur ($p<,05$). Ebeveynlerin eğitim durumları incelendiğinde ilkokul düzeyinde olan ailelerin doktora eğitimi alan ailelere oranla beslenme alışkanlığı kazandırma konusunda bilgi düzeylerinin değiştiği gözlemlenmektedir.

4.3. Ebeveynlerin Eğitim Durumları ile Çocuk Sayıları Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması

Tablo 12.

Ebeveynlerin Eğitim Durumları ile Çocuk Sayıları Arasındaki Durumun Karşılaştırılması

		Çocuk Sayısı				Toplam
		1	2	3	diğer	
Eğitim Durumu	ilkokul	1	2	3	1	7
	ortaokul	1	8	3	0	12
	lise	9	25	7	2	43
	lisans	9	21	4	0	34
	y lisans	9	6	0	1	16
	doktora	1	2	0	0	3
Toplam		30	64	17	4	115

Yukarıdaki tablo incelendiğinde yapılan Crosstab analizi sonunda ebeveynlerin eğitim durumları ile çocuk sayıları arasındaki duruma bakılmış ve genel bir sonuç olarak ebeveynlerin daha çok 2 çocuğa sahip oldukları; eğitim durumu açısından bakıldığında ise lise düzeyi eğitim durumuna sahip ebeveynlerin en fazla çocuk sayısına sahip olduğu tespit edilmiştir. Tablo 12’de ortaya çıkan dikkat çekici bir sonuç ise; doktora düzeyi eğitim düzeyine sahip ebeveynlerin en az çocuğa sahip oluşudur. Tüm bunlar ışığında eğitim düzeyi arttıkça çocuk sayısında düşüş meydana geldiği söylenebilmektedir.

4.4. Ebeveynlerin Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları ile İlgili Bilgi Düzeyleri

Tablo 13.

Ebeveynlerin Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları ile İlgili Bilgi Düzeyleri

Ebeveyn Bilgi	n	%	Ebeveyn Bilgi	n	%
Beslenme alışkanlığı kazandırma hakkında bilgi/egitim aldınız mı?			Beslenme alışkanlığı kazandırmada anne dışında sorumlu kişi var mı?		
Evet	45	39,1	Evet	72	62,6
Hayır	70	60,9	Hayır	43	37,4
Bilgi/egitim kaynaklarınız?			Sorumlu diğer kişiler kim?		
Hepsi	6	5,2	Baba	34	26,8
Kitap-dergi-gazete	70	60,9	Anneanne	20	19,4
İnternet siteleri	5	4,3	Babaanne	7	7,2
Televizyon	1	,9	Bakıcı	10	8,6
Sağlık personeli	2	1,7	Teyze-hala	1	,6
			Diğer	43	37,4
Kursa-seminere katıldım	5	4,3	Zorlandığınız durumlar:		
Aile, arkadaş, komşu	5	4,3	Hayır zorlanmıyorum	63	54,8
Diğer	21	18,4	Evet zorlanıyorum	52	45,2
Bilgi düzeyiniz:			Reklamlardaki/marketlerdeki hazır ürünleri yemesi	2	1,0
Yeterli	34	29,6	Besinleri isteksiz veya zorla yemesi	14	11,2
Kısmen yeterli	75	65,2	Besin ve yemek seçmesi	10	10,8
Yetersiz	6	5,2	Yemeğini kendi yememesi	16	12,3
Beslenme alışkanlığı kazandırmada zorlanma:			Yemesi gereken besinleri ve miktarlarını bilmiyorum	2	1,0
Evet	52	45,2	Yemeğini yeme süresinin uzun olması	8	8,9
Hayır	63	54,8	Neden belirtmeyenler	63	

Tablo 13 incelendiğinde ebeveynlerin kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları ile ilgili bilgi düzeylerini kısmen yeterli görmekteyiz. Bununla birlikte ebeveynlerin çocuklarına beslenme alışkanlığı kazandırma konusunda zorluk yaşamadıklarını dile getirmişlerdir. Çocuğun beslenme alışkanlığı kazanması konusunda anne dışında en fazla sorumluluğu olan kişi babadır. Babayı ikinci sırada anneanne takip etmektedir. Ebeveynlerin büyük çoğunluğunun çocuğun beslenme

alışkanlığı kazanmasında bilgi ve eğitim almadıkları ortaya konulmuştur. Ebeveynlerin çocuğun beslenmesi konusunda edindikleri bilgi ve eğitimi daha çok kitap, dergi ve gazetelerden öğrendiklerini belirtmişlerdir.

4.5. Ebeveynlerin Çocuklarda Beslenme Hakkındaki Genel Görüşleri ile Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları Arasındaki İlişkinin Saptanması

Araştırma kapsamına alınan bu ilişkinin değerlendirilmesi amacına uygun olarak korelasyon tekniğinden yararlanılması uygun görülmüştür. Korelasyon; iki değişken arasındaki ilişkinin miktarının, bu değişkenlerle ilişkili olan diğer değişkenlerin etkilerinin kontrol edildiği istatistiksel bir yöntem olarak betimlenmektedir (Büyüköztürk, 2013). Bu kapsamda veri dağılım nitelikleri göz önünde bulundurulduğunda, veriler normal dağılım gösterdiğinden analiz adımı "Pearson Korelasyon Katsayısı" ndan yararlanılmıştır. Pearson Korelasyon Katsayısı; doğrudan sıralı (ordinal) olarak elde edilen ya da belirli bir kritere uygun olarak sıralanmış olan iki değişkenin arasındaki ilişkinin miktarını ortaya koymak amacıyla kullanılan bir tekniktir (Satici, 2014).

Pearson Korelasyon Katsayısının sonuçlarına göre ilgili değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesine dair bulgular Tablo 12’de mevcuttur.

Tablo 14.

Ebeveynlerin Çocuklarda Beslenme Hakkındaki Genel Görüşleri ile Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları Arasındaki İlişki Pearson Korelasyon Analizi

	N	R	p
Beslenme Genel Görüş	120	,929	,000
Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları			

Tablo 14’de görüldüğü üzere ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki genel görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasında pozitif, yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=,929$ ve $p<0,01$).

Tablo 15.

Ebeveynlerin Çocuklarda Beslenme Hakkındaki Genel Görüşleri ile Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları Arasındaki İlişki Regrasyon Analizi

	R	R²	Düzeltilmiş R²	SD
Beslenme Genel Görüş	,515	,265	,240	1,88905
Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları				

Ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki genel görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkinin ne şekilde yordandığını ortaya koymak için yapılan basit doğrusal regrasyon analizi sonucunda anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($R=,515$ $R^2=,265$), ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki genel görüşlerinin kendi çocuklarının beslenme alışkanlıklarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür. Buna göre; ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki genel görüşleri, kendi çocuklarının beslenme alışkanlıklarının %26'sını açıklamaktadır.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Çalışmada, ebeveynlerin demografik özellikleri ile çocuklarının beslenme alışkanlığı kazanmaları hakkındaki bilgi düzeyleri ilişkilendirilmekte ve yalnızca ebeveynlerin eğitim durumları değiştikçe bilgi düzeylerinin de değiştiği görülmektedir. Ebeveynlerin eğitim durumları incelendiğinde ilköğretim düzeyinde olan ailelerin doktora eğitimi alan ailelere oranla beslenme alışkanlığı kazandırma konusunda bilgi düzeylerinin değiştiği gözlemlenmektedir. Bu bağlamda eğitim seviyesi arttıkça ebeveynlerin beslenme alışkanlığı kazandırma konusundaki bilgi düzeyleri de artmaktadır.

Alan yazın incelendiğinde çalışmaya benzer olarak; Turan (2016) çalışmasında, okul öncesi eğitime devam eden çocukların (3-6 yaş) beslenme davranışlarının, beden kitle indekslerine ve beslenmeye bağlı sağlık problemi yaşamaları üzerindeki etkisini incelemiştir. Çalışma sonucunda göre annelerin yaşları ve beslenme alışkanlığı kazandırmayla ilgili bilgi alma durumlarıyla çocuğun yemeğini kendisinin yeme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bu çalışmanın sonuçları Turan'ın (2016) çalışmasıyla farklılık göstermektedir.

Çalışmada, ebeveynlerin demografik özellikleri ile çocuklarının beslenme alışkanlığı kazanmaları hakkındaki bilgi düzeyleri ilişkilendirilmiş, sosyo-ekonomik duruma ilişkin herhangi bir anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Peters, Parletta, Campbell ve John (2014) ise ebeveynlerin çocukların beslenmeleri, yemek seçenekleri ve yemek alışkanlıklarının oluşumu üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip ebeveynlerin sağlıklı yiyecekleri alamamaları durumundan ebeveyn görüşlerin arasında farklılık olacağı ortaya konulmuştur. Bu bağlamda bu çalışmanın buşgularının araştırmayla farklı sonuçlara ulaştığını ve çalışmayı desteklemediği gözlemlenmektedir.

Çalışmada, ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşlerinin sosyoekonomik düzey durumuna göre anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Tepe (2010) çalışmasında, farklı sosyo-ekonomik düzeye sahip ailelerin çocuk beslenmesine ilişkin görüşleri, çocuklarının yemek yeme ilgisine yönelik

görüşlerini etkilemeyeceği sonucuna varmışlardır. Ebeveynlerin sosyo ekonomik düzeyleri değiştikçe çocuk beslenmesine ilişkin görüşleri değişmemektedir. Bu bağlamda bu çalışma ile araştırma paralellik göstermektedir.

Çalışmada, ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşlerinin çocuk sayısına göre değiştiği sonucuna varılmıştır. Yapılan analizlerde 1 ve 3 sayıda çocuğa sahip ebeveynlerin çocuk beslenmesi hakkında görüş ayrılıklarının olmadığı sonucuna varılmıştır. Ebeveynlerin eğitim durumları ile çocuk sayısı arasında ilişkiye bakıldığında eğitim düzeyleri arttıkça çocuk sayısında düşüş meydana gelmektedir.

Çalışma bulgularında çocukların süt ve süt ürünlerini, et, yumurta, kurubaklagil ürünlerinin, ekmek ve tahıl gruplarının, şekerli yiyecek ve tatlıların, içeceklerin ve fast food ürünlerinin haftada 2-3 kez tükettiklerini, sebze ve meyve gruplarından ise tüketmedikleri tespit edilmiştir. Alan yazın incelendiğinde; Turan (2016), çalışmasında çocukların her gün tükettikleri besin gruplarının; süt ve ürünleri (%91,5), ekmek ve tahıllar (%71,5), fastfood-hazır besinler (%58,9), sebze ve meyveler (%54,4) olduğunu ifade etmiştir. Bu sonuçlar incelendiğinde Türkiye’de yapılan çalışmada okul öncesi dönem çocuklarının meyve tükettikleri fakat Kıbrıs’ta yaşayan okul öncesi dönem çocuklarının meyve tüketmedikleri, daha çok şekerli yiyecek, tatlı ve içecekleri tükettikleri görülmüştür. Bu sonuç Kıbrıs’ta yaşayan çocukların vitamin ve mineral bakımından zengin yiyecekler yerine sağlıksız besinleri tükettikleri görülmektedir. Bu yaş grubu çocukların protein bakımından zengin grupları haftada 2 – 3 kez tüketmeleri sağlıklı beslenme ve gelişimsel açısından yetersizdir. Bu da ebeveynlerin beslenme konusunda yetersiz bilgiye sahip olduklarını göstermektedir.

Ebeveynler, çocuklarına beslenme alışkanlıkları kazandırma konusunda eğitim almadıklarını ifade etmelerine rağmen genel olarak kendi bilgi düzeylerini kısmen yeterli (%65,2) görmektedirler. Demirkaynak (2004) çalışmasında, annelerin çoğunluğunun çocuk beslenmesi konusunda bilgi düzeylerinin çok iyi (%49,0) olduğunu belirtirken, Turan (2016) ise çalışmasında, annelerin beslenme konusunda bilgi düzeylerini bu orana yakın (% 54,1) olduğunu belirtmiştir. Köroğlu, (2009) yaptığı çalışmada, ailelerin besinlere karşı olan tutumlarının, çocuklarda yanlış beslenme davranışlarına ve bu bağlamda çocuklarda beslenme sorunlarına yol açtığını ortaya koymuşlardır. Aynı zamanda beslenme konusunda eğitim verilen ve

verilmeyen aileler arasında da anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiş ve eğitimin önemli olduğu vurgulanmıştır. Oğuz ve Derin (2013) araştırmalarında, çocukların beslenme alışkanlıklarını ailelerinden öğrendiklerini ve eğer doğru beslenme alışkanlığı kazanmazlarsa gelişimlerinin sağlıklı şekilde tamamlanmayacaklarını belirtmişlerdir. Araştırmada ebeveynlerin çoğunluğu çocuklarında herhangi bir sağlık sorunu olmadığını, daha çok çocukların zayıf olduklarını ve bu konuda sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda aileler kendilerini beslenme konusunda yeterli görselerde eğitim alan ailelerin eğitim almayan ailelere göre beslenme konusunda bilgi düzeyleri değişmektedir. Aynı zamanda çocukların zayıf olmalarının sebepleri arasında düzensiz ve dengesiz beslendikleri sonucu bulunmaktadır.

Akar (2006) ise çalışmasında, çocukların %55,4'ünün her gün sebze tüketmediğini; Köroğlu (2009) ise çalışmasında, çocukların %4,0'ının hiç sebze tüketmediğini belirtmişlerdir. Tepe (2010) yaptığı çalışmada ise aile ve öğretmenlere göre makarna ve pilav gibi besinlerin haftada iki kez tüketmenin yeterli olduğunu, sebze ve et tüketiminin önemli olduğunu, protein alımını ve ailenin çocuğa doğru beslenme tutumu göstermesi için örnek olması gerektiği sonucuna vurgu yapmıştır. Tüm bu veriler doğrultusunda çalışma bulgusuna göre kahvaltıda tüketilen yumurta, peynir, süt gibi besinlerinin her gün tüketilmesi ve tüketim sıklığının artırılması ve ebeveynlerin beslenme bilgi düzeylerinin geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

Ebeveynlerin çoğunluğu çocuklarına beslenme alışkanlığı kazandırılma konusunda bilgi ve/veya eğitim almadıklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte bu bilgi ya da eğitimleri edinen ebeveynlerin %14,8 ise daha çok kitap, dergi ve gazetelerden yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Diğer ebeveynlerin ise kurs-seminer (%4,3), internet (%4,3), aile, arkadaş, komşu (%4,3), sağlık personeli (%1,2), televizyon (%0,9) aracılığıyla bilgi edindikleri saptanmıştır. Yapılan çalışmalarda annelerin beslenme konusunda bilgi kaynaklarının; %40,3'ü komşular ve aile büyükleri (Öncü, 2007); %72,5'i televizyon, %66,5'i gazete (Demirkaynak, 2004) olduğu ortaya konulmuştur. Alan yazında 3-6 yaş kapsamındaki çocukların 3 ana öğün, 2-3 ara öğün olarak beslenmeleri gerektiği, öğünlerin düzenli tutulması, öğünlerde atlamaya gidilmemesi ve bunların yanı sıra öğün sürelerinin 30 dakikayı aşmaması gerektiği vurgulanmaktadır (Sağlık Bakanlığı, 2013; Şanlıer ve Ersoy, 2005; Karaağaoğlu ve Samur, 2015). Çalışmanın bulgularına göre çocukların günlük

ara ve ana öğün sayıları daha çok üç olarak belirlenmiştir. Dakika olarak ise her iki öğünde de yoğunluk otuz dakika üzerindedir. Bu çalışmanın bulgularına benzer olarak Turan (2016) çalışmasında 3-6 yaş çocuklarının %90,5'inin üç ana öğün şeklinde beslendiğini, ana öğün süresinin otuz dakikanın üzerinde olduğunu ve aynı zamanda öğünlerinin düzenli olduğu saptanmıştır. Kobak ve Pek (2015) de literatür ve çalışmamızla tutarlı olarak çalışmalarında 3-6 yaş çocuklarının büyük bölümünün üç öğün şeklinde beslendiğini belirtmiştir. Benzer olarak, Dereli (2006) de çalışmasında Turan (2016) gibi 2-5 yaş çocuklarının öğün sürelerinin otuz dakikayı aştığını tespit etmiştir. Bu yaş grubu çocukların yemek süreleri otuz dakikayı aşmaması gerekmektedir. Otuz dakikanın dolması halinde ebeveynlerin ana veya ara öğünleri çocukların önlerinden almaları gerekmektedir. Çocukların düzenli yemek yeme alışkanlığı kazanması ve yemeğini zamanında bitirmes gerektiği bilinci kazanması açısından bu süreler çok büyük önem taşımaktadır.

Çalışmada ortaya çıkan bir diğer sonuca göre ebeveynler genel olarak çocuklarının yemek yeme öğünlerini düzenli (%86,1) bulmaktadırlar. Turan (2016) çalışma bulgularında öğünleri düzenli olan çocukların oranını %59,0 olarak belirtirken, Dereli (2006) %72,4 ve Oğuz (2011) %61,7 olarak belirtmektedir. Bu oranlar çalışma bulgularından düşük olmasına rağmen %50 üstünde olması nedeniyle çalışma bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Literatür incelendiğinde yemek yemek istemeyen çocukların zorlanmaması, ısrarcı, baskıcı olunmaması gerektiği vurgulanmıştır (Bayhan ve İsmihan, 2009; Senemoğlu, 2012). Ebeveynlerin büyük çoğunluğu çocuklarını yemek yemeyi istemedikleri zaman kendi hallerine bıraktıklarını (%51,3) ifade etmişlerdir. Turan (2016)'nın bulgularına göre annelerin çoğunun çocukları yemek yemediği zaman kendi haline bıraktıkları benzer olarak %42,1 oranında saptanmıştır. Öğretmenler çocuklardaki yanlış beslenme alışkanlıklarının ve beslenme bozukluklarının temel sebepleri olarak aile ve medyayı göstermektedirler (Şahin, Çoban ve Karaman, 2018). Erken çocukluk dönemi çocukların yemek yemek istemedikleri zaman zorlanmaması gerekmektedir. İleriki yıllarda o besinlere karşı yanlış beslenme davranışı geliştirmekte ve o besinleri yememektedirler.

Literatürde çocukların 3 yaşından sonra yardımsız yemeğini yiyebileceği belirtilmektedir (Bayhan ve İsmihan, 2009; Sağlık Bakanlığı, 2013). Araştırmaya

katılan ebeveynlerin çoğunluğu çocuklarının yemeklerini kendilerinin (%81,4) ve yemek masasında yediğini (%80,0) dile getirmişlerdir. Turan (2016) da benzer olarak çalışmasında, 3-6 yaş çocuklarının %79,4'ünün yemeğini kendisinin yediğini ve yemeklerini yemek masasında (%87,7) yediğini belirtmiştir. Akar (2006) da çalışmasında, 4-6 yaş çocuklarının %84,2'sinin yemeğini kendisinin yediğini; Dereli (2006) ise çalışmasında 2-5 yaş çocuklarının %23,8'inin kucakta, %61,1'inin aile sofrasında yemek yediklerini belirtmişlerdir. Çalışmanın elde edilen bulgularına bakıldığında çocukların büyük çoğunluğu yemeğini sofrada masa da oturarak ve kendisinin yediği sonucuna varılmıştır. 3 yaşından sonra çocukların yemek masasında oturarak ve yalnız başına yemek yemeleri gerekmektedir. Bu dönem çocuklarının beslenme alışkanlığı kazanması ve ileride bu davranışları sergiledikleri dönemdir. Ebeveynler bu dönemde çocuklarını masaya oturtmalı ve yalnız yemek yemeleri konusunda davranış sergilemeleri gerekmektedir.

Yapılan analizlerde, çalışmada ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasında pozitif, yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Lo, Cheung, Lee, Tam ve Keung (2015) ebeveynlerin beslenme tutumları ile çocukluk yeme alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bir anket geliştirmişler ve bu anketin sonucunda ebeveynlerin beslenme tutumları ile çocukluk yeme alışkanlıklarının arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki saptamışlardır. Hong, Choi, Han, ve Hyun (2010) ise çalışmalarında, okul öncesi dönem çocuklarının beslenme bilgileri ve beslenme alışkanlıkları üzerinde anne babaların beslenme tutumlarının etkilerini incelemişler. Araştırmada, beş günlük bakım merkezlerinde 104 çocuğa 5 haftalık bir beslenme eğitimi programı uygulanmış ve üç günlük bakım merkezlerinde 107 çocuk kontrol grubu olarak araştırılmıştır. Sonuç olarak, beslenme eğitim programının beslenme bilgisini geliştirmede etkili olduğu ve okul öncesi çocuklarda beslenme alışkanlıklarını iyileştirdiğini görülmüştür. Bu çalışmalar incelendiğinde, ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik görüşleri arttıkça, çocuklarının beslenme alışkanlıkları da daha düzenli olmakta ve bir biri ile paralel şekilde ilerlemektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlar kapsamında geliştirilen önerilere yer verilmiştir. Elde edilen bu sonuçlar kapsamında hem uygulamaya yönelik hem de konulara dönük gelecekte yapılabilecek araştırmalar için öneriler sunulmaya çalışılmıştır.

6.1. Sonuç

Ebeveynlerin demografik özelliklerinden ebeveyn türü, yaşı, sosyo-ekonomik düzeyi, eğitim durumu ve medeni durumu ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki genel görüşlerini etkilememektedir. Ebeveynlerin demografik özelliklerinden bakmakla yükümlü olduğu çocuk sayısı ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki genel görüşlerini değiştirmektedir. Buna ek olarak 1 ve 3 sayıda çocuk sayısına sahip olan ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki görüşleri farklılaşmaktadır. Fakat 1 ve 3 sayıda çocuğa sahip ebeveynlerin arasında görüş farklılığı olmadığı sonucuna varılmıştır.

Ebeveynlerin demografik özelliklerinden yalnızca ebeveynlerin eğitim durumu ebeveynlerin kendi çocuklarının beslenme alışkanlığına etki ettiği saptanmıştır. Ebeveynlerin eğitim durumları incelendiğinde ilkokul-lisans; ilkokul-yüksek lisans ve ilkokul-doktora eğitim durumuna sahip ebeveynler arasında beslenme alışkanlığı kazandırma konusunda görüşlerinin farklılaştığı tespit edilmiştir. Eğitim durumu ile çocuk sayısı karşılaştırıldığında lise düzeyi eğitim durumuna sahip ebeveynlerin en fazla çocuk sayısına sahip olduğu tespit edilmiş, doktora düzeyi eğitim düzeyine sahip ebeveynlerin en az çocuğa sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Ebeveynler kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları ile ilgili bilgi düzeylerini kısmen yeterli olarak görmektedir. Bununla birlikte ebeveynler çocuklarına beslenme alışkanlığı kazandırma konusunda zorluk yaşamadıklarını dile getirmişlerdir. Bunun yanı sıra araştırmada, çocuğun beslenme alışkanlığı kazanması

konusunda anne dışında en fazla sorumluluğu olan kişi babadır. Babayı ikinci sırada kişi bazında anneanne takip etmektedir.

Araştırmanın bir diğer sonucu, ebeveynlerin büyük çoğunluğunun çocuğun beslenme alışkanlığı kazanması konusunda bilgi ve eğitim almadıklarıdır. Bir diğer sonuç; ebeveynlerin çocuğun beslenmesi konusunda edindikleri bilgi ve eğitimi kitap, dergi ve gazetelerden sağladıklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte ebeveynlerin büyük çoğunluğu beslenme konusunda edindikleri kaynağın kitap, dergi, gazete, kurs/seminer, internet, aile, arkadaş, komşu, televizyon ve sağlık personeli olduğunu dile getirmişlerdir.

Yapılan analizlerde ebeveynlerin çocuklarda beslenme hakkındaki genel görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasında yüksek düzeyde, anlamlı ve pozitif bir ilişki saptanmıştır. Bu bağlamda ebeveynlerin beslenme hakkındaki görüşleri arttıkça, kendi çocuklarının beslenme alışkanlığı kazanmaları da artacaktır.

6.2. Öneriler

Uygulayıcıya Yönelik Öneriler;

- Ailelerin beslenme konusunda bilgilerinin artırılması ve daha bilinçli beslenme davranışları geliştirmeleri için Milli Eğitim Bakanlığı tarafında ailelere beslenme eğitimi verilebilir.
- Yeni ebeveyn olan yetişkinlere hastanelerde Milli Eğitim Bakanlığı ya da Sağlık Bakanlığı tarafından önerilen besinler ve bunların çocuklara hangi yaşta nasıl ve ne kadar verileceği gibi konularda bilgiler içeren kitaplar (kitap listeleri) yada broşürler verilebilir.
- Okulların yemek programlarının oluşturulmasında çocuğun sağlıklı büyümesi ve gelişimi için beslenme uzmanı kontrolünün olması Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bir zorunluluk olarak belirtilmeli ve denetlenmelidir.

- Okul yöneticileri ebeveynlere beslenme alışkanlığı kazandırma konusunda seminerler düzenlemeli ve nasıl beslenme alışkanlığı kazandırılır, bu süreçte neler yapılmalıdır içeriğinde bilgiler vermelidir.
- Öğretmenler beslenme alışkanlığı konusunda ebeveynleri okulda desteklemeli, öğrencilere sağlıklı- sağlıksız yiyeceklerin tüketildiğinde ve düzenli beslenildiğinde sonucunda neler ile karşılaşacakları hakkında bilgi vermelidir.

İleriye Dönük Öneriler;

- Beslenme hakkındaki genel görüşleri ile beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi inceleme konusuyla ilgili olarak deneysel bir çalışma yapılabilir. Bu çalışma okullarda öğretmenlere uygulanabilir.
- Ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi daha detaylı incelemek adına daha geniş örneklem grupları ile çalışılabilir.
- Yöneticiler, okullarda çocukların beslenme alışkanlıklarını gözlemleyip literatüre okulda çocukların beslenme alışkanlığının nasıl olduğuna ilişkin katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Acar, A. (2012). Sağlıklı Anne ve Çocuk Beslenmesi. Ankara: Eğiten Kitap.
- Akar, S. A. (2006). *Özel ve Resmi Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Dört-Altı Yaş Grubu Çocuklarının Beslenme Alışkanlıklarının Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Altay, S., İra, N., Bozcan, E.Ü. ve Yenil, H. (2011). Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Milli Eğitim Şuralarında Okul Öncesi Eğitim ve Bugünkü Durumu. *e-Journal of New World Sciences Academy* 6(1), 660-672.
- Bayhan, S. P. ve İsmihan, A. (2009). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi. Ankara: Morpa Kültür Yayınları.
- Baysal, A. (2016). Genel Beslenme. Ankara: Pelikan Kitapevi.
- Bhutta, Z. A., Rivzi, J. K Das A., Gaffey, M. F. Ve Walker, N. (2013). Evidence-based interventions for improvement of maternal and child nutrition: what can be done and at whatcost? The Lancet Nutrition Interventions Review Group, the *Maternaland Child Nutrition Study Group*, 382(9890), 452-477.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara:Pegem Akademi.
- Can, A. (2014). Nicel Veri Analizi. Ankara:Pegem Akademi.
- Cason K. L. (2001). Evaluation of a Preschool Nutrition Education Program Based on the Theory of Multiple Intelligences. *Journal of Nutrition Education and Behavior*, 33(3), 161-164.
- Cebirbay, M. A. ve Aktaş, N. (2016). Okul öncesi Kurumlara Devam Eden 4-6 Yaş Grubu Çocukların Kahvaltı Alışkanlıkları ve Ebeveynlerinin Beslenme Bilgilerinin Belirlenmesi. *H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(1), 1-11.
- Choi M. J. ve Jung Y. S. (2006). The Status of Eating Habits and Nutrient Intakes of Preschool Children in Kyungjoo. *Korean Journal of Community Nutrition*, 11(1), 3-13.
- Civelek, M. (2017). 2018 ÖABT Empati Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Konu Anlatımlı. Süvari Akademi Yayınları, Ankara.

- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.
- Çetin, E. C. (2007). *Yetişkin Tüketicilerin Besin Tercihleri ve Sağlıklı Beslenmeye Yönelik Tutumları Üzerine Cinsiyet Faktörünün Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Çukur, D. (2011). Okul öncesi çocukluk döneminde sağlıklı gelişimi destekleyici dış mekan tasarımı. *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 12(1), 70-76.
- Dereli, F. (2006). *2-5 Yaş Arası Sağlıklı Çocukların Beslenme Özellikleri ve Aile Etkileşimi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Demirkaynak, Ö. (2004). *3-6 Yaş Grubunda Çocuğu Olan Annelerin Beslenme Bilgi Düzeyleri ve Beslenme Alışkanlıkları*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ekinci, G. M. (2018). Okul Öncesi Çocuklarda Beslenme. *Göller Bölgesi Aylık Hakemli Ekonomi ve Kültür Dergisi*, 5(59). Erişim Adresi: <http://www.dergiayrinti.com/index.php/ayr/article/view/1004>.
- Ergül, Ş. ve Kalkım, A. (2011). Önemli Bir Kronik Hastalık: Çocukluk ve Ergenlik Döneminde Obezite. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 10(2), 223-230.
- Girard, B. L. (2010). *Teacherattitudes, perceivedinfluences, and self-reported classroom behaviors related to school nutrition environments*. Doctoral Thesis. University of South Florida, ABD.
- Güler, A. (2003). *İlköğretim İkinci Kademesinde Eğitim Gören Öğrencilere Verilen Beslenme Eğitiminin Öğrencilerin Beslenme Durumu, Bilgi ve Alışkanlıklarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Gündoğdu, S. (2009). *Adana İlinde Görev Yapan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Beslenme Bilgi Düzeyleri ve Alışkanlıklarının Araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.

- Günlü, Z. (2010). *Okul Çağı Çocuklarının Besin Seçimi ve Beslenme Davranışları Üzerinde Reklamların Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Hart, L., M., Damiano, S., R., Cornell, C. ve Paxton, S., J. (2015). What parents know and want to learn about healthy eating and body image in preschool children: a triangulated qualitative study with parents and Early Childhood Professionals. *BMC Public Health* 15(1), 1-13.
- Hong, M. A., Choi, M. S., Han, Y. H. Ve Hyun, T. (2010). Effect of nutrition education program developed by a public health center on preschool children's nutrition knowledge and dietary habits and the parent's dietary attitudes. *Korean Journal of Community Nutrition*, 15(5), 593-602.
- Horst, K. ve Sleddens, E. F. C. (2017). Parenting styles, feeding styles and food-related parenting practices in relation to toddlers eating styles: A cluster – analytic approach. *PLoS One*, 12(5): e0178149. Erişim Adresi: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/28542555>
- Karaağaoğlu, N. ve Samur, E. G. (2015). *Anne ve Çocuk Beslenmesi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Karataş, H. ve Törnük, F. (2016). Geleneksel Gıdaların Okul Çağı Çocuklarının Beslenmesindeki Rolü Üzerine Bir Araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi (CFD)*, 37(3), 292-302.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Katranç, M. (2014). *Okul Öncesi Eğitime Giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kobak, C. ve Pek, H. (2015). Okul Öncesi Dönemde (3-6 Yaş) Ana Çocuk Sağlığı ve Anaokulundaki Çocukların Beslenme Özelliklerinin Karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 30(2), 42-5.
- Korkmaz, Haşıl, N. (2010). Uludağ Üniversitesi Öğrencilerinin Spor Yapma ve Beslenme Alışkanlıklarının İncelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 399-413.

- Köksal, E. (2008). Beslenme ve Bilişsel Gelişim. Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayın. Erişim Adresi: <https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/A%209.pdf>
- Köroğlu, S. (2009). *Okulöncesi Dönem 4-6 Yaş Arası Çocuklarda Aileden Kaynaklanan Beslenme Bozukluklarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Kutlu, R. ve Çivi, S. (2009). Özel Bir İlköğretim Okulu Öğrencilerinde Beslenme Alışkanlıklarının Ve Beden Kitle İndekslerinin Değerlendirilmesi. *Fırat Tıp Dergisi*, 14(1), 18-24.
- Lo, K., Cheung, C., Lee, A., Tam, W. W. S. ve Keung, V. (2015). Associations between Parental Feeding Styles and Childhood Eating Habits :A Survey of Hong Kong Pre-School Children. *PLoS ONE*, 10(4):e0124753. Erişim Adresi: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25927836>
- Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi, (2009). Beslenme. Ankara: T. C. Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. Erişim Adresi: <https://docplayer.biz.tr/16242785-T-c-milli-egitim-bakanligi-megep-mesleki-egitim-ve-ogretim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-cocuk-gelisimi-ve-egitimi-beslenme.html>
- Milli Eğitim Bakanlığı , (2011). Gelişim Alanları. Ankara: T. C. Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. Erişim Adresi: http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Geli%C5%9Fim%20Alanlar%C4%B1.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2013). Okul Öncesi Eğitim Programı, Ankara: T. C. Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. Erişim Adresi: <http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf>
- Obalı, H. (2009). *Okul Öncesi Eğitimi Almakta Olan Altı Yaş Grubu Çocuklarına Verilen Proje Yaklaşımıyla Beslenme Eğitiminin Beslenme Bilgi Düzeyine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.

- Oğuz, Ş. (2011). *Konya İl Merkezinde Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Etmekte Olan 60-72 Aylık Çocukların Beslenme Alışkanlıkları*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Oğuz, Ş. ve Derin, D. (2013). 60-72 Aylık Çocukların Bazı Beslenme Alışkanlıklarının İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 12(2), 498-511. Erişim Adresi: <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- Öncü, Ü. (2007). *1-5 Yaş Arası Çocukların Persantillerine Ailenin Sosyoekonomik Düzeyinin ve Annenin Beslenme Konusundaki Bilgisinin Etkisi*. Uzmanlık Tezi. İstanbul.
- Özmert, E. (2005). Erken Çocukluk Gelişiminin Desteklenmesi-I: Beslenme. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 48(2), 179-195.
- Özyürek, A., Begde, Z. ve Özkan, İ. (2013). Okul Öncesi Dönem Çocukların Beslenmesi Konusunda Ebeveyn Görüşlerinin Belirlenmesi. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 2(4),130-144.
- Parletta, N., Peters, J., Campbell, K. and Lynch, J. (2014). Parental influences on the diets of 2 to 5 year old children: systematic review of qualitative research. *Journal of early child hood research*, 12(1), 3-19.
- Sağlık Bakanlığı (2013). Okul Öncesi ve Okul Çağı Çocuklara Yönelik Beslenme Önerileri ve Menü Programları. Erişim Adresi: http://beslenme.gov.tr/content/files/basin_materyal/okul_onesi_ve_okul_cagi_cocuklara_yonelik_beslenme_onerileri_ve_menu_programlar_.pdf
- Satıcı, Ö. (2014). Korelasyon Katsayısı ve Test İşlemleri. Erişim Adresi: <https://www.dicle.edu.tr/Contents/b5a09ed5-f197-4d53-ae11-54fd71e0cd6f.pdf>
- Senemoğlu, N. (2012). Gelişim Öğrenme ve Öğretim. Ankara: Pegem Akademi.
- Sümbül, E. (2009). *4-6 Yaş Arasındaki Öğrencilerin Okul Dönemindeki Yetersiz ve Dengesiz Beslenme Alışkanlıklarının Saptanması*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.

- Şahin, K. M., Çoban, E. A. ve Karaman, G. N. (2018). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Medyanın Çocukların Beslenme Alışkanlıkları ve Bozuklukları Üzerindeki Etkisine Yönelik Bakış Açılıarı. *İlköğretim Online*, 17(1), 125-142. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/455007>.
- Şanlıer, N. (2016). Anne Çocuk Sağlığı ve Beslenmesi. Ankara: Hedef CS Yayıncılık.
- Şanlıer, N. ve Aytekin, F. (2004). Sıfır - Üç Yaş Grubunda Çocuğu bulunan Annelerin Beslenme ve İshal konusunda Bilgi ve Davranışlarının İncelenmesi. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3),81-100.
- Şanlıer, N. ve Aytekin, F. (2004). Ankara’da Yaşayan 0-36 Ay Çocukların Bazı Antropometrik Ölçümleri ve Anne Sütü ile Beslenme Durumlarının Saptanması. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 271-289.
- Şanlıer, N. ve Ersoy, Y. (2005). Beslenme Prensipleri. Ankara :Morpa Yayınları.
- Şanlıer, N. ve Yabancı, N. (2005). Okul Çağında Beslenme. İstanbul :Morpa Kültür Yayınları.
- Tepe, E. (2010). *Okul Öncesi Kurumlarındaki Çocukların Annelerinin ve Öğretmenlerinin Çocuk Beslenmesine İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Turan, T. (2016). *Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocukların (3-6 Yaş) Beslenme Alışkanlıklarının, Beden Kitle İndekslerine ve Beslenme Kaynaklı Sağlık Sorunu Yaşamalarına Etkisini İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Türkmenoğlu, G. (2007). *9 – 12 Yaş Grubu Öğrencilerin Beslenme Alışkanlıkları*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Uzgidim, B. (2015). *Okul Öncesi Çocuklarının Günlük Besin Ögesi Gereksinimlerinin Karşılama Durumları*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Ünlü, H. (2011). *Okul Öncesi Dönem Çocuklar İçin Yeme Davranışı Değerlendirme Ölçeğinin Türk Çocuklarına Uyarlanması*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. İstanbul.
- Ünver, Y. (2004). *Beş Altı Yaş Okul Öncesi Dönemi Çocukları İçin Geliştirilecek, Besin Gruplarına Yönelik Beslenme Eğitimi Programlarının, Çocukların Beslenme Bilgisi ve Davranışlarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Ünver, Y. ve Ünüsan, N. (2014). Okul öncesinde beslenme eğitimi üzerine bir araştırma. Erişim Adresi:
<http://dergisosyalbil.selcuk.edu.tr/susbed/article/download/664/616>
- Yörüsün, T.Ö., Koçyiğit, E., İçer, M.A., Bozkurt, O. ve Köksal, E. (2017). Okul Öncesi Çocukların Sağlıklı Besin Ve Aktivite Seçimleri İle Vücut Ağırlığı İlişkisi. *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(3),19-26.
- Zembat, R., Kılıç, Z., Ünlüer, E., Çobanoğlu, A., Usbaş, H. ve Bardak, M. (2015). Çocuğun Beslenme Alışkanlığını Kazanmasında Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 417-424.

EKLER

EK 1. Anket Formu

Değerli Aileler,

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, okul öncesi öğretmenliği yüksek lisans öğrencisi olarak “Ebeveynlerin Çocuk Beslenmesine Yönelik Genel Görüşleri İle Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları Arasındaki İlişki” adlı çalışmayı yürütmekteyim. Elinizdeki anket 3 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde kişisel bilgileriniz; diğer bölümlerde ise araştırma amacına paralel olarak beslenme hakkındaki görüşleriniz ile kendi çocuğunuzun beslenme alışkanlıklarını ve sağlık sorunlarını belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Bu anket ile toplanan verilerin sadece bilimsel amaçla kullanılacak olup, kişisel bilgileriniz araştırma kapsamında gizli tutulacaktır. Cevap vermeden önce her soruyu dikkatle okuyunuz. Durumuza en uygun olan seçeneği (X) şeklinde işaretleyiniz. Hiçbir soruyu lütfen cevapsız bırakmayınız. İlgı ve yardımlarınız için çok teşekkür ederim.

Mazlûme KÜREN

mazlumeuren@gmail.com

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

1. Ebeveyn türü : () Anne ()Baba
2. Yaşınız: () 18-28 () 29-39 () 40 ve üzeri
3. Ailenizin sosyo-ekonomik gelir düzeyi nedir? (Eşler toplam)
() 1500-2000 TL () 2001-4000 TL () 4001 TL ve üzeri
4. Eğitim durumunuz nedir?
() İlkokul
() Ortaokul
() Lise
() Lisans
() Yüksel Lisans
() Doktora ve üstü
5. Medeni durumunuz nedir? () Evli () Bekar/Dul
6. Bakmakla yükümlü olduğunuz çocuk sayısı:
() 1 () 2 () 3 Diğer (lütfen belirtiniz.)

Ek 2. Okul Öncesi Kurumlarda Çalışan Öğretmenlerin Ve Ailelerin Çocuk Beslenmesine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması Ölçeği

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıy	Kararsız	Katılıyor	Tamamen Katılmıyorum
1. Sebze yemeklerinin ağırlıklı olarak tüketilmesinin daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum.					
2. Et yemeklerinin ağırlıklı olarak tüketilmesinin daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum.					
3. Mevsimi değilse genellikle dondurulmuş ya da konserve gıdaları tercih etmenin doğru olduğunu düşünüyorum.					
4. Makarna, pilav v.b. bakliyatların haftada iki kez tüketilmesinin uygun olduğunu düşünüyorum.					
5. Kuru baklagillerin hazımları zor olduğu ve besinlerimize yüksek posalı olma dışında fazla katkı sağlamadıkları için yemek olarak az tüketilmesinin gerekli olduğunu düşünüyorum.					
6. Haftada 1-2 kez yumurta tüketiminin okul öncesi dönemde bir çocuk için yeterli olabileceğini düşünüyorum.					
7. E vitamini içeren (findık, ceviz v.b.) ürünleri haftada 2-3 kere tüketmenin okul öncesi dönemdeki bir çocuk için yeterli olabileceğini düşünüyorum.					
8. Bitki çaylarının (Kuşburnu, adaçayı, ihlamur gibi) düzenli olarak tüketilmesi gerektiğini düşünüyorum.					
9. Düzenli olarak tavuk ve balık gibi beyaz et tüketmenin faydalı olduğunu düşünüyorum.					
10. Sebzeleri kaynatarak yemeklerini yapmanın, çiğ olarak yemekten daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum.					
11. Yemeklerde sıvı yağ (ayçiçeği yağı, mısır özü yağı, kanola yağı gibi yağları) kullanmanın daha yararlı olduğunu düşünüyorum.					
12. Yağlar vücuda fazla enerji sağladığı için, tükettiğimiz gıdalarda, yağ miktarının hemen hemen hiç olmaması gerektiğini düşünüyorum.					
13. İki yaşından büyük olan çocuklarda yağ tüketiminin artırılması gerektiğini düşünüyorum.					
14. Sosis, salam, sucuk v.b ürünleri her gün tüketmenin sağlığa zararlı olduğunu düşünmüyorum.					
15. E kodlu katkı maddelerinin zararlı olduğunu düşünmüyorum.					
16. Enerji içeceklerinin çocukların yorgun olduğu zamanlarda tüketilmesi gerektiğini düşünüyorum.					

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıy Katılmıy	Kararsız	Katılıyor	Tamame n Katılmıyorum
17. Çocuğun yemekten önce su içmesinin iştahı açıp, kapatma ile ilgili bir etkisinin olduğunu düşünmüyorum.					
18. Besinlerin renklerinin çocukların besinleri yiyip yememe konusunda etkili olduğunu düşünüyorum.					
19.Yemek yememekte ısrarlı olan çocuğa birkaç kere ceza vermenin, yemek yememesini önleme konusunda caydırıcı bir tutum olduğunu düşünüyorum.					
20. Çocuk eğer yeterince meyve ve sebze yemiyorsa, vitamin tableti kullanmanın doğru olduğunu düşünüyorum.					
21. Çocuk eğer kilolu ise, o çocuğun yeterli ve dengeli beslendiğini anlamada kilosunun bir ipucu olduğunu düşünüyorum.					
22. Gün içerisinde ana öğünlerle birlikte çocuğun 4 öğün yemek yemesinin doğru olduğunu düşünüyorum.					
23. Çocuğun düzenli olarak boy ve kilo takibinin yapılmasının, bize sağlıklı beslenme açısından bir ipucu olduğunu düşünüyorum.					
24.Çocuğun günlük 1800 kalorilik besin almasının, çocuk açısından önemli olduğunu düşünüyorum.					
25. Aşırı meyve suyu tüketiminin dengesiz beslenmeye neden olabileceğini düşünüyorum.					
26.Çocuğun asitli içecekleri (kola, soda v.b.) çok fazla olmamak kaydıyla içmesinde bir sakınca olduğunu düşünmüyorum.					
27. Okulda yemek için ayrılan zamanın okul öncesi dönemde olan bir çocuk için kısa olduğunu, çocukların bu süre içerisinde düzenli olarak yemek yiyemediklerini ve daha fazla zaman ayrılması gerektiğini düşünüyorum.					
28. Günde 2 kez nişastalı besinlerin tüketilmesine dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum.					

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıy Katılmıy	Kararsız	Katılıyor	Tamame n Katılmıyorum
29. Pastörize sütleri kullanmanın sağlıklı olduğunu düşünüyorum.					
30. Besinler içerisinde karbonhidratlar şişmanlığa neden olduğu için, yemeklerin karbonhidrat bakımından yoksun olması gerektiğini düşünüyorum.					
31. Bal ve et yiyen çocuklarda beslenme sorunu ortaya çıkabileceğini düşünmüyorum.					
32. Yemek yapılırken yapılan ufak tefek yanlışlıkların (yemeğe çok tuz atıldığında patates atılıp tuz miktarının azaltılması v.b.) giderilebilir yanlışlar olduğunu düşünüyorum					
33. Enerji gereksinimimizin büyük bir bölümünü proteinlerden karşılamamız gerektiğini düşünüyorum.					
34. Doğru besinleri ailenin tüketip çocuğa örnek olmasının önemli olduğunu düşünüyorum.					
35. Yetersiz ve dengesiz beslenmenin temelinde sosyo-ekonomik sorunların yer aldığını düşünüyorum.					

Ek 3. Çocuğunuzun Beslenme Alışkanlığını Ve Sağlık Sorunlarını Belirleme Formu

1. Çocuğunuzun beslenme alışkanlığı kazanmasında sorumlu anne dışında başka kişiler var mı ?

() Evet ; (lütfen belirtiniz)..... () Hayır

2. Çocuğunuzun beslenme alışkanlığı kazanması hakkında bilgi ya da eğitim aldınız mı?

() Evet () Hayır

*Cevabınız evet ise eğitiminiz kaynakları nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

() Kitap- Dergi-Gazete

() Televizyon

() Kurs/semnere katıldım

() Sağlık personeli

() İnternet

() Diğer(lütfen belirtiniz)

() Aile, arkadaş, komşu

3. Çocuğunuza beslenme alışkanlığı kazandırma konusunda bilgileriniz yeterli mi?

() Yeterli

() Kısmen yeterli

() Yetersiz

4. Çocuğunuza beslenme alışkanlığı kazandırma konusunda zorlanıyor musunuz?

() Evet

() Hayır

*Cevabınız evet ise hangi konularda zorlanıyorsunuz?

Belirtiniz:.....

.....

5. Çocuğunuzun günlük öğün sayısı nedir? Ana öğün:..... Ara öğün:.....

6. Çocuğunuzun ana ve ara öğünü ortalama kaç dakika sürer ?

Ana öğün:.....dakika sürer

Ara öğün:..... dakika sürer

7. Çocuğunuzun yemek yeme öğünleri düzenli mi ? () Evet () Hayır

*Cevabınız hayır ise neden düzenli değil?

Belirtiniz:.....

.....

8. Çocuğunuzun hangi yemek yeme öğünü/öğünleri genellikle düzenlidir?

Kahvaltı () Öğle () Akşam () Ara öğün ()

9. Çocuğunuz biberon kullanıyor mu ? () Evet () Hayır

10. Çocuğunuz yemeğini kendisi mi yiyor? () Evet () Hayır

*Cevabınız hayır ise nedenleri nedir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

() Etrafi kirlettiği için

() Bazı yemekleri sevmeyi/yemek istemediği için

- () Fazla zaman aldığı için
 () Diğer (lütfen belirtiniz)

11. Çocuğunuz yemeğini genellikle nerede yer?

- () Yemek masasında () Kanepe/koltukta oturarak sehpa
 () Kucakta () Diğer (lütfen belirtiniz)
 () Mama sandalyesinde

12. Çocuğunuz yemeğini genellikle nasıl yer?

- () Masal anlatarak () Bilgisayar/tablet/telefonla oynayarak
 () Gezerek () Diğer (lütfen belirtiniz)
 () Televizyon seyrederek
 () Masada oturarak

13. Çocuğunuz beslenmeyi ya da yemek yemeyi istemediği zaman ne yaparsınız?

- () Yemesi için zorlarım () Oyun oynayarak yediririm
 () Cezalandırırım () Diğer (lütfen belirtiniz)
 () Kendi haline bırakırım
 () Sevdiği bir besini yediririm

14. Çocuğunuz öğünlerde ne yer?

- () Bizim yediklerimizi yer
 () Bizim yediklerimizi yer + Mama yer
 () Diğer (lütfen belirtiniz)

15. Çocuğunuzun sevmediği besinler/yemekler var mı ? () Evet () Hayır

*Cevabınız evet ise sevmediği besinler nelerdir?

Belirtiniz:.....

16. Çocuğunuzun beslenme/yemek yeme sorunu var mı ? () Evet () Hayır

*Cevabınız evet ise beslenme/yemek yeme sorunu nedir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- () İştahı az () Beslenmesi çok yavaştır
 () Çok az çeşitte yemek yer () Tabağındaki besini bitirmez
 () Yumuşak besinler yer () Diğer (lütfen belirtiniz)
 () Yiyecekleri çiğneyemez

17. Çocuğunuz vitamin ve/veya mineral desteği alıyor mu? () Evet () Hayır

*Cevabınız evet ise aldığı vitamin ve mineral desteğini belirtiniz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- () A vitamini () E vitamini
 () D vitamini () Kalsiyum

- C vitamini Bütün vitaminler (Multi-vitamin)
 Balık yağı Diğer (lütfen
 Demir belirtiniz)

18. Çocuğunuzun zayıflık, şişmanlık, boy kısalığı, vitamin-demir eksikliği, kabızlık, ishal, diş çürüğü, zatürre, bronşit gibi beslenme kaynaklı sağlık sorunları oldu mu?
 Evet Hayır

*Cevabınız evet ise geçirdiği beslenme kaynaklı sorunları nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Büyüme- gelişme geriliği
 Vitamin eksikliği
 Zayıflık
 Mineral eksikliği
 Şişmanlık
 İshal
 Boy kısalığı
 Kabızlık
 Demir eksikliği anemisi
 Diş çürüğü ; sayısı.....
 Bronşit (zatürre)
 Diğer (lütfen belirtiniz)

19. Çocuğunuz beslenme kaynaklı sağık sorunları nedeniyle hastaneye yattı mı?

() Evet () Hayır

*Cevabınız evet ise;

20. Beslenme kaynaklı sağık sorunu çocuğunuzun yaşamını nasıl etkiledi?

- () Etkilemedi
 () Spor, oyun gibi aktiviteleri yapamadı
 () Okul aktivitelerini yapamadı
 () Diğfer (lütfen belirtiniz)

21. Çocuğunuz beslenme kaynaklı sağık sorunu aile bütçesini etkiledi mi?

() Evet () Hayır

22. Çocuğunuzun beslenme tablosunu doldurunuz.

BESİNLER		BESİNLERİN ALIM SIKLIĞI		
		Her Gün	Haftada 2- 3 Defa	Hiç Tüketmez
Süt ve ürünleri	Süt, ayran, peynir, yoğurt vb.			
Et, yumurta, kurubaklagil	Et, tavuk, balık, sakatat, yumurta, kurubaklagil			
Sebze ve meyve	Yeşil yapraklı sebze, sebzeler, patates domates, meyveler vb.			
Ekmek ve tahıllar	Ekmek, pirinç pilavı, bulgur pilavı, mısır, makarna, bisküvi vb.			
Şekerli yiyecekler, tatlılar	Çikolata, gofret, reçel, bal, pekmez, hamur ve sütlü tatlılar, meyveli tatlılar vb.			
İçecekler	Su, gazlı içecek, meyve suyu, çay vb.			
Fast food	Hamburger, pizza, tost, sosis, sucuk, abur-cubur vb.			

Ek 4. Özgeçmiş

27 Aralık 1995 yılında Güzelyurt ilçesinde doğdu. İlkokulu Gönyeli İlkokulunda tamamladı. Orta Okulu Bayraktar Türk Maarif Kolejinde, liseyi ise Bülent Ecevit Anadolu Lisesinde tamamladı. Ardından Yakın Doğu Üniversitesinde Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümüne başladı ve bu bölümü fakülte birincisi olarak tamamladı. Üniversite yıllarında göstermiş olduğu katılımları; Geçitkale I. Çocuk Şenliği (16 -18 Mayıs 2016), Geçitkale II. Çocuk Şenliği (16 – 18 Mayıs 2017 / Katılım Belgesi) ve Yard. Doç.Dr. Ayten Düzkantar'ın Cinsel Eğitim, Cinsiyet Eğitimi ve Tacizden Korunma Eğitimi (12 Mart 2016 / Katılım Belgesi) 'ni başarı ile tamamlayarak katılım belgelerini almıştır. 2017 yılında yine aynı bölümde yüksek lisans eğitimine başladı. 2017 Ağustos ayından 6 Nisan 2018'e kadar Atatürk Eğitim Fakültesinde asistan olarak görev aldıktan sonra 9 Nisan 2018'den itibaren Yakın Doğu Kreşinde Okul Öncesi Öğretmeni olarak göreve başladı ve görevini halen sürdürmektedir.

Mazlûme KÜREN

e-posta:mazlumekuren@gmail.com

Ek 5. Milli Eğitim Bakanlığı Anket Kullanım İzin Formu

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI
İLKÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : İÖD.0.00-006-18-E.3902

14 Kasım 2018

Konu : Anket çalışma izni hk.

Sayın Mazlüme KÜREN

Müdürlüğümüze bağlı okullardaki öğrenci ebeveynlerine uygulamak istediğiniz "*Ebeveynlerin Çocuklarda Beslenme Hakkındaki Genel Görüşleri İle Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları Arasındaki İlişki*" konulu çalışması, Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü tarafından incelenmiş yapılan inceleme sonucunda;

- Tüm bireyi tanıma teknikleri; gizlilik ve gönüllülük ilkelerine dayalı olarak yapılmalı ve çalışmaya katılan tüm katılımcıların kimlik bilgileri gizli tutulmalıdır.
- Okul idaresi, öğrenci ve veliler, çalışmanın amacı ve uygulama süreçleri hakkında detaylı bir biçimde bilgilendirilmeli, uygulama için gerekli etik ilkeler, yazılı olarak okul yöneticilerine ve ailelere iletilmeli, yazılı izinleri alınmalıdır.
- Araştırma sonuçlarına ilişkin geri bildirimler; öğrencilerin ve öğrenci velilerinin etkilenmesine karşılık gelmeyecek şekilde iletilmelidir.

Çalışma uygulanmadan önce okul müdürlükleri ile istişarede bulunulup hangi okulda ne zaman uygulanabileceği birlikte saptanmalı ve yukarıda belirtilen hususların yerine getirilmesi koşulu ile **uygun görülmüştür.**

Çalışma uygulandıktan sonra da sonuçların Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne iletilmesinin yasa gereği olduğunu bildirir, gereğini saygı ile rica ederim.

 e-imzalıdır

Hakkı BAŞARI

Müdür Muavini ve Müdür (V)

Not: 93/2007 sayılı Elektronik İmza Yasası'nın 6.maddesi gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Doğrulama Kodu : KLOZVXSXUPWMABSWDPIVS Evrak Takip Adresi: <http://dogrulama.cbys.gov.ct.tr>
Şft. Mehmet Hasan Tuna Sokak. No.5 Yenişehir 99010 LEFKOŞA
Tel: 2286893
Faks: 2287158

Bilgi için:Funda BİSTAN
Sekreter

Ek 6. Etik Kurul Onay

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

10.12.2018

Sayın Mazlûme Küren

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/EB/2018/225 proje numaralı ve "Ebeveynlerin Çocuklarda Beslenme Hakkındaki Genel Görüşleri ile Kendi Çocuklarının Beslenme Alışkanlıkları Arasındaki İlişki" başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.

EK 7. İNTİHAL RAPORU

tez

ORJUNALLIK RAPORU

% 12	% 7	% 2	% 8
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikerisim.aku.edu.tr İnternet Kaynağı	% 2
2	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
3	Submitted to Eastern Mediterranean University Öğrenci Ödevi	% 1
4	Submitted to European University of Lefke Öğrenci Ödevi	% 1
5	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) Öğrenci Ödevi	% 1
6	www.sifamarket.com İnternet Kaynağı	% 1
7	asosindex.com İnternet Kaynağı	% 1
8	Submitted to Istanbul University Öğrenci Ödevi	<% 1